UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Demosthenis Et Aeschinis, Principum Græciæ Oratorum Opera

Demosthenes

Aureliae Allobrogum, 1607

In adversus Timotheum de ære alieno

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1565

Visual Library

ἀλλ' ἀναισχυντεῖ. Ὀλυμπιόδωρος γὰρ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, γυναῖκα μὲν ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους οὐδεπώποτ' ἔγημεν, οὐδ' εἰσὶν αὐτῷ παῖδες, οὐδ' ἐγένοντο. ἑταίραν δὲ λυσάμενος ἔνδον ἔχει. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ λυμαινομένη ἅπαντας ἡμᾶς, καὶ ποιοῦσα τουτονὶ περαιτέρω μαίνεσθαι. πῶς γὰρ οὐ μαίνεται; ὅστις οἴεται δεῖν, ἃ μὲν ὡμολόγησε καὶ συνέθετο ἑκὼν πρὸς ἑκόντα, καὶ ὤμοσε, τούτων μὲν μηδ' ὁτιοῦν ποιεῖν· καὶ ταῦτ' ἐμοῦ σπουδάζοντος οὐχ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τούτου ἀδελφῆς ὁμοπατρίας καὶ ὁμομητρίας, ἣ ἐμοὶ συνοικεῖ· καὶ ὑπὲρ τῆς τούτου ἀδελφιδῆς, θυγατρὸς δὲ ἐμῆς. αὗται γάρ εἰσιν αἱ ἀδικούμεναι, οὐχ ἧττον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον· πῶς γὰρ οὐκ ἀδικοῦνται, ἢ πῶς οὐ δεινὰ πάσχουσιν, ἐπειδὰν ὁρῶσι τὴν μὲν τούτου ἑταίραν περαιτέρω τοῦ καλῶς ἔχοντος, καὶ χρυσία πολλὰ ἔχουσαν, καὶ ἱμάτια καλά, καὶ ἐξόδους λαμπρὰς ἐξιοῦσαν, καὶ ὑβρίζουσαν ἐκ τῶν ἡμετέρων, αὗται δὲ καταδεεστέρως πρὸς ταῦτ' ἔχωσιν ἅπαντα; πῶς οὐκ ἐκεῖναι μᾶλλον ἔτι ἀδικοῦνται ἢ ἐγώ; οὗτος δὲ πῶς οὐ καταφανῶς μαίνεται καὶ παραφρονεῖ, τοιαῦτα περὶ αὑτοῦ βουλευόμενος; ἵνα δὲ μὴ φάσκῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ διαβολῇ ταῦτα λέγειν με, τοῦ ἀγῶνος ἕνεκα τουτουΐ, μαρτυρίαν ὑμῖν ἀναγνώσεται τῶν τούτου οἰκείων καὶ ἐμοῦ.

Μαρτυρία.

Ὀλυμπιόδωρος μὲν τοίνυν τοιοῦτός ἐστιν ἄνθρωπος, οὐ μόνον ἄδικος, ἀλλὰ καὶ μελαγχολᾶν δοκῶν ἅπασι τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις, τῇ προαιρέσει τοῦ βίου. καὶ ὅπερ Σόλων ὁ νομοθέτης λέγει, παραφρονῶν, ὡς οὐδεὶς πώποτε παρεφρόνησεν ἀνθρώπων, γυναικὶ πειθόμενος πόρνῃ. καὶ ἄκυρά γε ταῦτα πάντα ἐνομοθέτησεν εἶναι ὁ Σόλων, ὅ,τι ἄν τις γυναικὶ πειθόμενος πράττῃ, ἄλλως τε καὶ τοιαύτῃ. περὶ μὲν οὖν τούτων καλῶς ὁ νομοθέτης ἐπεμελήθη, ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι· καὶ οὐ μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμὴ γυνή, Ὀλυμπιοδώρου δὲ τουτουῒ ἀδελφή, καὶ ἡ θυγάτηρ ἡ ἐμή, Ὀλυμπιοδώρου δὲ τουτουῒ ἀδελφιδῆ, ἱκετεύομεν ὑμᾶς καὶ ἀντιβολοῦμεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπαντες ὑμεῖς (νομίσατε γὰρ ἐκείνας ἐνθάδε παρεῖναι) μάλιστα μὲν τουτονὶ Ὀλυμπιόδωρον πείσατε μὴ ἀδικεῖν ἡμᾶς· ἐὰν δ' ἄρα μὴ θέλῃ πείθεσθαι, ὑμᾶς μεμνημένους ἁπάντων τῶν εἰρημένων ψηφίζεσθαι, ὅ,τι ἂν ὑμῖν δοκῇ βέλτιστον καὶ δικαιότατον εἶναι. καὶ ταῦτα ποιοῦντες, τά τε δίκαια γνώσεσθε, καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῖν ἅπασιν, οὐχ ἥκιστα δὲ Ὀλυμπιοδώρῳ αὐτῷ τούτῳ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ λόγου.

Τιμόθεον τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα ἔνδοξον καὶ στρατηγήσαντα τῆς πόλεως, Ἀπολλόδωρος ἀπαιτεῖ χρέα, λέγων ὅτι Πασίωνι φίλῳ χρώμενος ὁ Τιμόθεος, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χρήματα. καὶ ὀφείλων ἐν τοῖς τραπεζιτικοῖς λόγοις ἐγγέγραπται· τὰ μὲν δὴ πάντα ὀφλήματα τέτταρα καταριθμεῖται. ἐφ' ἑκάστου δὲ καὶ τοὺς χρόνους καὶ τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἐδανείσατο Τιμόθεος, ἀκριβῶς εἴρηκε. καὶ τὰς μὲν πλείστας ἀποδείξεις ἐκ τῶν καλουμένων ἀτέχνων πίστεων παρέσχηται, μαρτυριῶν καὶ προκλήσεων· τινὰς δὲ καὶ ἐντέχνους ἀπὸ τῶν εἰκότων. καὶ Ἀπολλόδωρος Τιμόθεον εἶναί φησι τὸν δανεισάμενον, καὶ τοῖς ὑπὸ Τιμοθέου συσταθεῖσι δοθῆναι τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης· ὁ δὲ οὐχ ἑαυτόν, ἀλλ' ἐκείνους ὀφείλειν λέγει.

A ſed impudenter negat. Olympiodorus, Iudices, mulierem ciuem legibus veſtris nunquam duxit: ac ei liberi neque ſunt, neque nati fuerũt: ſed ſcortum domi redemptum habet. Illud eſt quod nos omnes exagitet, & iſtum ad maiorem inſaniam impellat. An verò non inſanit is, qui quæ promiſit & pepigit volens cum volente, & iureiurando confirmauit, eorũ nihil quicquam præſtandum cenſet? me præſertim non de meipſo duntaxat ſolicito: ſed & de iſtius ſorore germana & vterina, quàm ego in matrimonio habeo : & de iſtius nepte , mea filiola. Hæ quibus non minor fit quàm mihi iniuria: ſed maior enim ſunt , etiam. Nónne autem iniuria eis fit, & iniquè cum eis agitur, cùm videant iſtius meretricem vltrà quàm ſat eſt & decet, multùm habere auri, & veſtem ſplendidam, & ſplendidè atque inſolenter prodire in publicum, & de noſtro ſuperbire: ſe verò in his rebus omnibus eſſe tenuiores? nónne illis maior fit quàm mihi iniuria? Nónne verò iſte aperte inſanit & delirat, qui ita in ſemetipſum conſu-
B lat? Ne verò dicat, Iudices, per calumniam hęc à me dici, huius iudicij cauſa: teſtimonium vobis recitabitur cognatorum iſtius, & meorum.

TESTIMONIVM.

Olympiodorus igitur talis homo eſt, non modò iniurius: ſed qui etiam inſanire videatur omnibus cognatis & familiaribus eo vitæ inſtituto: &, quod Solon etiam legiſlator dixit, ita delirans, vt nemo vnquam mortalium delirauit, qui mulieri meretrici pareret. Atque ea omnia irrita eſſe conſtituit idem Solõ quæ quis mulieri parens agat, præſertim tali. & hæc probè curauit legiſlator. Ego verò nos oro, neque ego ſolùm, ſed & vxor mea, Olympiodori ſoror, & filia mea, Olympiodori neptis, ſupplicamus vobis & obteſtamur, Iudices, omnes vos (putate enim illas adeſſe) in primis vt Olympiodoro perſuadeatis, ne iniuria nos afficiat. Sin parêre vobis noluerit: vti vos memores eorum quæ diximus omnium, id ſtatuatis,
C quod vobis videbitur optimum & iuſtiſſimum eſſe. Quæ ſi feceritis: & iuſta decernetis, & vtilia nobis omnibus, in primis autem ipſi Olympiodoro.

ARGVMENTVM ORATIONIS contra Timotheum.

A Timotheo Athenienſi, viro claro, & imperatoria dignitate prædito, Apollodorus æs alienum repetit: dicens, Paſionis vſum amicitia Timotheum, ab eo pecuniam accepiſſe, & debitorem in menſariis rationibus eſſe inſcriptum. Debita autem omnino quatuor numerantur: atque in ſingulis & tempora, & cauſæ, quare mutuatus ſit Timotheus, accuratè exponuntur, & pleraque argumenta ex iis quæ nulla arte conſtare dicuntur probationibus, vt teſtimoniis, vt prouocationib. depromuntur. quædam etiam ex artificioſis, vt coniecturis. Atque Apollodorus Timotheum eſſe ait, qui mutuatus ſit: & iis quos Timotheus commendarit, datum eſſe argentum à menſa. Ille verò non ſe, ſed illos debere dicit.

DEMOSTHENIS ADVERSVS TIMOTHEVM DE ÆRE alieno Oratio, Hieronymo Vvolfio interprete.

Perſtringit ingratũ aduerſarij animũ, per occupationem: & debita ordine exponit.

NEmini veſtrûm incredibile ſit, Iudices, Timotheum, vt qui patri meo pecuniam debeat, reum fieri nunc à me in hoc iudicio. Nam ſi vobis in memoriã reuocaro, & tẽpus quo cõtractus factus eſt, & ea quæ illi eo tẽpore acciderunt, & quanta ille tum penuria cõflictatus fuerit: patrem meum optimi viri officio functũ erga Timotheum profectò exiſtimabitis: iſtum verò non modò ingratum eſſe, verùm etiam iniuſtiſſimum omniũ mortaliũ, qui, cùm & à patre quæ voluit omnia cõſecutus ſit, & in magna egeſtate ac maximis vitæ periculis pecunias de menſa acceperit: non modò gratiam non referat: ſed eo etiam, quod datum ei eſt, me fraudet. Quòd ſi iſte impegiſſet: patri quoque pecunia periiſſet. Neq; enim ad pignus, neque præſentib. teſtibus dederat. Sin euaſiſſet: in iſtius poteſtate futurũ erat, cõparata pecunia an nobis ſatisfaceret. Sed tamen, Iudices, obſequi Timotheo rogãti & penuria laboranti pater meus, quàm pecuniariis rationib. cõſulere, maluit. Putabat enim Iudices, pater meus, ſi Timotheus illa pericula euaderet, & rediſſet à Rege: locupletiore iſto facto quã tum erat, nõ modò ſua ſe recepturum: ſed ſi quid aliud etiã à Timotheo petiiſſet, impetraturũ. poſteaquã verò nõ ita vt ille putabat, euênit: ſed quæ in beneficij loco accepit Timotheus à mẽſa, rogato patre meo: ea inimicè & per iudicium illo mortuo, ſi conuincatur, reddenda eſſe cenſet: ſin vobis perſuadere, nos pecuniis fraudãdos: neceſſariũ mihi videtur eſſe vt ab initio vobis omnia cõmemorẽ, & quæ debentur, & quam ad rẽ pecunia ſingulatim ſit vſus, & tẽpora quibus cõtractus factus eſt. Neque verò nos ea certò ſcire quiſquã veſtrûm miretur. Menſarij.n. cõmẽtarios cõficere ſolent tũ earũ pecuniarũ quas ipſi dant, & quẽ in vſum: tum earum quæ apud ipſos deponuntur: vt ſibi nota ſint expenſa & accepſa in rationibus referendis. Socratide prætore menſe Martio altera nauigatione profecturus Timotheus, & iã ſoluturus è Piræeo, cùm ampliore pecunia indigeret, acceſſit ad patrem meum in portu, & mutuare iuſſit drachmas mille trecẽtas quinquaginta vnam, duos obolos. (Tantum enim ſibi opus eſſe aiebat) & dare Antimacho, quęſtori ſuo, qui tum iſtius omnia curabat. atque is quidem qui pecuniam à patre meo mutuaretur, Timotheus erat, quique iuberet Antimacho quæſtori ſuo dari. Qui verò illam de menſa à Phormione acciperet, Autonomus: qui omni tempore Antimacho ſcriptitabat. Data igitur ea pecunia debitorem inſcripſit, eum qui mutuare iuſſerat, Timotheum: in commentarium etiam retulit,

†. Debitũ.

cui dare iuſſerat, Antimachum: & quem Antimachus miſerat ad menſam, vt eandem acciperet, Antonomum mille trecentas drachmas, quinquaginta vnam, & duos obolos. Primum igitur debitum, quod hinc ſoluens, ſecundùm imperator, accepit, tantum fuit. Cum verò veſtro ſuffragio improbaretur, quòd Peloponneſum claſſe non obiiſſet, & ad cauſam apud populum dicendam vocaretur, maximo crimine reus: & eum

A

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΥΠΕΡ χρέους λόγος.

Μηδενὶ ὑμῶν ἄπιστον γενέσθω, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ Τιμόθεος ὀφείλων ἀργύριον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, φεύγει νυνὶ ὑπ' ἐμοῦ ταύτην τὴν δίκην· ἀλλ' ἐπειδὰν ὑμᾶς ἀναμνήσω τόν τε καιρὸν ἐν ᾧ τὸ συμβόλαιον ἐγένετο, καὶ τὰ συμβάντα τούτῳ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, καὶ εἰς ὅσην ἀπορίαν οὗτος κατέστη, τόθ' ἡγήσεσθε τὸν μὲν πατέρα τὸν ἐμὸν βέλτιστον γενέσθαι περὶ Τιμόθεον. τοῦτον δέ, οὐ μόνον ἀχάριστον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀδικώτατον πάντων ἀνθρώπων· ὅς γε τυχὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ὅσων ἐδεήθη, καὶ λαβὼν ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὤν, καὶ κινδύνοις τοῖς μεγίστοις καθεστηκὼς περὶ τῆς ψυχῆς, οὐ μόνον οὐκ ἀπέ-

B

δωκε χάριν, ἀλλὰ καὶ τὸ δοθὲν ἀποστερεῖ με. καί τοι σφαλέντος μὲν τούτου ἀπώλλυτο, καὶ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ τὸ συμβόλαιον· οὔτε γὰρ ἐπ' ἐνεχύρῳ, οὔτε μετὰ μαρτύρων ἔδωκε· σωθέντος δέ, ἐπὶ τούτῳ ἐγίνετο ὁπότε βούλοιτο, εὐπορήσας ἡμῖν ἀποδοῦναι. ἀλλ' ὅμως, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ περὶ πλείονος ἐποιήσατο ὁ πατὴρ περιουσίαν χρημάτων μᾶλλον, ἢ Τιμοθέῳ ὑπηρετῆσαι, ὧν ἐδεήθη αὐτοῦ, ἐν ἀπορίᾳ ὄντι. ᾤετο μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ πατήρ, εἰ σωθείη Τιμόθεος τότε ἐξ ἐκείνων τῶν κινδύνων, καὶ ἀφίκοιτο οἴκαδε παρὰ βασιλέως, εὐπορωτέρου γενομένου τούτου ἢ ὡς τότε διέκειτο, οὐ μόνον τὰ ἑαυτοῦ κομίσασθαι, ἀλλὰ καὶ εἰ τῶν ἄλλων δέοιτο πρὸς Τιμόθεον πρᾶξαι, ὑπάρξειν αὐτῷ. ἐπειδὴ δ' οὐχ ὡς ἐκεῖνος ᾠήθη συμβέβηκεν, ἀλλ' ἃ μετὰ χάριτος ἔλαβε Τιμόθεος ἀπὸ τῆς τραπέζης, δεηθεὶς τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ταῦτα δι' ἔχθρας καὶ δίκης, τετελευτηκότος ἐκείνου, ἐξελεγχθεὶς μὲν ὡς ὀφείλει, οἴεται δεῖν ἀποδοῦναι· ἐὰν δὲ δύνηται ὑμᾶς πεῖσαι ὡς οὐκ ὀφείλει, ἐξαπατήσας τῷ λόγῳ

C

ἀποστερῆσαι ἡμᾶς τῶν χρημάτων· ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ εἶναι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα διηγήσασθαι ὑμῖν τά τε ὀφειλόμενα, καὶ εἰς ὅ,τι ἕκαστον αὐτῶν κατεχρήσατο, καὶ τοὺς χρόνους ἐν οἷς τὸ συμβόλαιον ἐγένετο. θαυμάσῃ δὲ μηδεὶς ὑμῶν εἰ ἀκριβῶς ἴσμεν. οἱ γὰρ τραπεζῖται εἰώθασιν ὑπομνήματα γράφεσθαι ὧν τε διδόασι χρημάτων, καὶ εἰς ὅ,τι, καὶ ὧν ἄν τις τιθῆται, ἵν' ᾖ αὐτοῖς γνώριμα* τά τε* ληφθέντα, καὶ τὰ τεθέντα πρὸς τοὺς λογισμούς. ἐπὶ Σωκρατίδου γὰρ ἄρχοντος Μουνυχιῶνος μέλλων ἐκπλεῖν τὸν ὕστερον ἔκπλουν Τιμόθεος οὑτοσί, περὶ ἀναγωγὴν ἤδη ὢν ἐν τῷ Πειραιεῖ, προσδεηθεὶς ἀργυρίου, προσελθὼν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐν τῷ λιμένι, ἐκέλευσεν αὐτὸν χρῆσαι χιλίας τριακοσίας πεντήκοντα δραχμὰς μίαν, δύ' ὀβολώ. τοσούτου γὰρ ἔφη προσδεῖσθαι, καὶ δοῦναι ἐκέλευσεν Ἀντιμάχῳ τῷ ταμίᾳ τῷ ἑαυτοῦ, ὃς τούτῳ* διῴκει τότε πάντα. καὶ ὁ μὲν δανεισάμενος τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, Τιμόθεος ἦν, καὶ κελεύσας δοῦναι Ἀντιμάχῳ τῷ ταμίᾳ τῷ ἑαυτοῦ. ὁ δὲ λαβὼν τὸ ἀργύριον ἐκ τῆς τραπέζης παρὰ Φορμίωνος, Αὐτόνομος, ὥσπερ Ἀντιμάχῳ διετέλει γραμματεύων τὸν ἅπαντα χρόνον. δοθέντος τοίνυν τοῦ ἀργυρίου τούτου, ἐγράψατο μὲν ὀφείλοντα τὸν κελεύσαντα χρῆσαι Τιμόθεον. ὑπόμνημα δ' ἐγράψατο ᾧ τε οὗτος ἐκέλευσε δοῦναι Ἀντιμάχῳ, καὶ ὃν Ἀντίμαχος συνέπεμψεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ληψόμενον τὸ ἀργύριον, τὸν Αὐτόνομον, τὰς χιλίας τριακοσίας δραχμὰς, καὶ πεντήκοντα καὶ μίαν, καὶ δύο ὀβολώ. τὸ μὲν τοίνυν πρῶτον χρέος ὃ ἐκπλέων ἔλαβε, στρατηγῶν τὸ ὕστερον, τοσοῦτον ὤφειλεν, ἐπειδὴ δ' ἀπεχειροτονήθη μὲν ὑφ' ὑμῶν στρατηγὸς διὰ τὸ μὴ περιπλεῦσαι Πελοπόννησον, ἐπὶ κρίσει δὲ παρεδέδοτο εἰς τὸν δῆμον, αἰτίας τῆς μεγίστης τυχών, ἐφειστήκει δ'

αὐτῷ

A αὐτῷ Καλλίστρατος καὶ Ἰφικράτης, πρὸς τὸ πράττειν, καὶ τὸ εἰπεῖν δυνάμενοι. ἔπειθον δὲ ὑμᾶς, κατηγοροῦντες τούτου, αὐτοί τε καὶ οἱ συναγορεύοντες αὐτοῖς, ὡς Ἀντίμαχον μὲν ταμίαν ὄντα, καὶ πιστότατα διακείμενον τούτῳ, κρίναντες ἐν τῷ δήμῳ, ἀπεκτείνατε, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἐδημεύσατε. τουτονὶ δὲ τὸν δεόμενον μὲν τῶν ἐπιτηδείων καὶ οἰκείων αὐτοῦ ἁπάντων, ἔπειτα δὲ Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος, συμμάχων ὄντων ὑμῖν, μόλις μὲν ἐπείσθητε ἀφεῖναι, στρατηγοῦντα δὲ αὐτὸν ἐπαύσατε. ἐν τοιαύταις δὲ ὢν διαβολαῖς καὶ ἀπορίᾳ χρημάτων πολλῇ, ἡ μὲν γὰρ οὐσία ὑπόχρεως ἦν ἅπασα, καὶ ὅροι αὐτῆς ἕστασαν, καὶ ἄλλοι ἐκράτουν. ὁ μὲν γὰρ ἐν πεδίῳ ἀγρὸς ἀποτίμημα τῷ παιδὶ Εὐμηλίδου καθειστήκει. ἑξήκοντα δὲ τριηράρχοις τοῖς συνεκπλεύσασιν αὐτῷ, ἑπτὰ μνῶν ἑκάστῳ ἡ ἄλλη οὐσία ὑπέκειτο, ἃς οὗτος αὐτὸς στρατηγῶν, αὐτοὺς ἠνάγκασε τοῖς ναύταις τροφὴν διαδοῦναι. ἐπειδὴ δ' ἀποχειροτονηθεὶς ἐν ᾧ ἀπήνεγκε λόγῳ, ἐλογίσατο ἐκ τῶν

B στρατιωτικῶν χρημάτων αὐτὸς δεδωκὼς εἰς τὰς ναῦς, τὰς ἑπτὰ μνᾶς ταύτας, τότε φοβούμενος μὴ καταμαρτυρήσωσιν αὐτοῦ οἱ τριήραρχοι, καὶ ἐξελεγχθῇ ψευδόμενος, δανείσματα ποιεῖται ἴδια παρ' ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἑπτὰ μνᾶς, καὶ ὑποτίθησιν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν, ἃς νῦν αὐτοὺς ἀποστερεῖ, καὶ τοὺς ὅρους ἀνέσπακε. πανταχόθεν δὲ ἀπορούμενος καὶ ἐν ἀγῶνι τῷ μεγίστῳ καθεστηκὼς περὶ τοῦ σώματος, διὰ τὸ συμβεβηκέναι τῇ πόλει τοιαῦτα πράγματα, ἄμισθον μὲν τὸ στράτευμα καταλελύσθαι ἐν Καλαυρίᾳ, πολιορκεῖσθαι δὲ τοὺς περὶ Πελοπόννησον συμμάχους ὑπὸ Λακεδαιμονίων, κατηγορούντων δὲ τοῦτον αἴτιον εἶναι τῆς παρούσης ἀτυχίας Ἰφικράτους καὶ Καλλιστράτου. ἔτι δὲ τῶν ἀφικνουμένων ἀπὸ τοῦ στρατεύματος, ἀπαγγελλόντων ἐν τῷ δήμῳ τὴν παροῦσαν ἔνδειαν καὶ ἀπορίαν. τὰ δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν ἑκάστου πυνθανομένων παρὰ τῶν οἰκείων καὶ ἐπιτηδείων ὡς διέκειντο, ὧν ἀκούοντες ὑμεῖς ἐν τῷ δήμῳ, τότε ἀναμνήσθητε πῶς ἕκαστος περὶ αὐτοῦ τὴν γνώμην εἶχεν. οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε τὰ λεγόμενα. μέλλων τοίνυν καταπλεῖν ἐπὶ τὴν κρίσιν, ἐν Κα-

C λαυρίᾳ δανείζεται χιλίας δραχμὰς παρὰ Ἀντιφάνους τοῦ Λαμπτρέως, ὃς ἐπέπλει ταμίας Φιλίππῳ τῷ ναυκλήρῳ, ἵνα διαδοίη τοῖς Βοιωτίοις τριηράρχοις, καὶ παραμένωσιν, ἕως ἂν αὐτῷ ἡ κρίσις γένηται. καὶ μὴ καταλυθεισῶν πρότερον τῶν Βοιωτίων τριήρων, καὶ δι' ἀπελθόντων πρότερον τῶν στρατιωτῶν, μᾶλλον αὐτῷ ὀργίζησθε ὑμεῖς. οἱ μὲν γὰρ πολῖται ἠνείχοντο κακοπαθοῦντες, καὶ παρέμενον. οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν παραμενεῖν, εἰ μή τις αὐτοῖς καθ' ἡμέραν τροφὴν δώσει. τότε οὖν ἀναγκαζόμενος δανείζεται τὰς χιλίας δραχμὰς παρὰ τοῦ Ἀντιφάνους, ὃς ἐπέπλει ταμίας Φιλίππῳ τῷ ναυκλήρῳ, καὶ δίδωσι τῷ Βοιωτίῳ ἄρχοντι τῶν νεῶν. ἐπειδὴ δ' ἀφίκετο δεῦρο, ἀπῄτουν αὐτὸν ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ Ἀντιφάνης τὰς χιλίας δραχμάς, ἃς ἐδανείσατο ἐν Καλαυρίᾳ, καὶ ἠγανάκτουν, ὅτι οὐ ταχὺ ἀπελάμβανον. φοβούμενος δὲ οὗτος τοὺς ἐχθροὺς ἑαυτοῦ, μὴ πύθοιντο, ὅτι ἃς ἐν τῷ λόγῳ ἀπήνεγκε χιλίας δραχμάς, δεδωκὼς εἰς τὰς Βοιωτίας ναῦς ἐκ τῶν στρατιωτικῶν χρημάτων, ταύτας Φίλιππος δανείσας ἀποστεροῖτο, καὶ ἅμα δεδιὼς τὸν Φίλιππον, μὴ καταμαρτυρεῖν αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγῶνι, προσελθὼν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐδεῖτο ἀπαλλάξαι τὸν Φίλιππον, καὶ χρῆσαι αὐτῷ τὰς χιλίας δραχμάς, ἵν' ἀποδοίη Φιλίππῳ. ὁρῶν δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τό, τε μέγεθος τοῦ ἀγῶνος, ἡλίκον ἦν τούτῳ, καὶ ὡς ἠπορεῖτο οὗτος, καὶ ἐλεῶν αὐτόν, προσαγαγὼν πρὸς τὴν τράπεζαν, ἐκέλευσεν ἀποδοῦναι χιλίας δραχμὰς Φιλίππῳ τὸν Φορμίωνα τὸν ἐπικαθήμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ γράψαι ὀφείλοντα Τιμόθεον. καὶ ταῦτ' ὅτι ἀληθῆ ἐστι, τὸν δόντα τὸ ἀργύριον Φορμίωνα ὑμῖν μάρτυρα παρέξομαι.

Callistratus atque Iphicrates, viri & rebus gestis & eloquentia præstantes oppugnarent: i a illi, vos, & ipsi, & eorum aduocati accusando commouerunt, vt Antimachum quæstorem eius & intimum, facto pro concione iudicio, occideretis, bonis etiã eius publicatis: ipsum verò istum deprecantibus familiaribus, & cognatis eius omnibus, superq. Alceta & Iasone, sociis vestris, vix absolueretis: sed tamen imperium ei abrogaretis. Talibus igitur criminibus tanta inopia vrgebatur. Nam & facultates eius omnes obæratæ erant: & libellis appositis ab aliis tenebantur. Ager enim in planicie pignori oppositus erat Eumelidę filio: & sexaginta trierarchis, qui cum eò nauigarant, septenis minis in singulos, quas eos iste ad alendos nautas dilargiri coegerat, oppignerata erant reliquæ eius opes. Quia verò populi suffragiis reiectus, septenas illas minas in rationibus referendis, expensas tulerat nautis de militari pecunia, tum veritus ne in se præfecti triremium testimonium dicerent, atque ipse mendacij conuinceretur: mutuò sumit à singulis septenas illas minas, oppignerata eis re sua familiari, quibus nunc eos, reuulsis libellis, fraudat. Vndique igitur circumuentus, & in periculo vitæ maximo constitutus erat, propterea quòd talia reipublicæ tempora inciderãt, vt & exercitus Calaurianus, propter stipendia non soluta, dilaberetur, & socij Peloponneses à Lacedæmoniis obsiderentur. Iam Iphicrates & Callistratus istum, vt autorem horum malorum, criminabantur: ad hęc qui ab exercitu veniebant, in concionem nunciabant vrgentem penuriam & difficultates: partim etiam per literas quisque certior fiebat à cognatis & familiaribus quomodo cum eis ageretur. Quæ dum vos publicè audiretis: recordamini quo pacto in eũ affecti fueritis. nec enim ignoratis ea quæ dico. Cùm igitur ad iudicium huc venturus esset: in Calauria mille drachmas ab Antiphane Lampreñsi, qui eò appellebat, quæstor Philippi nauicularij, mutuatur, quas distribueret inter Bœotios trierarchos, quò expectarent, dum iudicium de se factum esset: néve Bœotiis triremibus abductis, & militibus prius dilapsis, sibi vos grauiùs irasceremini. Ciues enim mala perferebant æquis animis, & perdurabant. Bœoti autem negabant se mansuros, nisi quotidiana daretur alimonia. Tum igitur coactus eas mille drachmas ab Antiphane, qui appellebat quæstor Philippi nauicularij, mutuò sumit, & Bœotio nauium duci dat. Vt autem huc venerat, tam Philippus quàm Antiphanes eas mille drachmas, quas ei mutuarant in Calauria, ab eo reposcebant, moram ægrè ferentes. Iste verò inimicos suos metuens, ne rescifcerent, quas mille drachmas in referendis rationibus, de militari pecunia Bœotiis nauibus expensas tulisset, Philippum creditorem fraudari. simul etiam Phillippum veritus, ne in se testimonium diceret in iudicio: patrem meum adit, vt Philippum absoluat, sibique illas mille drachmas mutuetur orat, quas Philippo redderet. Pater meus cùm videret, & quanto in discrimine versaretur iste, & quanta pecunia laboraret, simul etiam misertus eius, adducto eo ad mensam, Phormionem qui ad mensam sedebat, mille drachmas Philippo numerare iussit, & debitorem Timotheũ inscribere. Hæc verè à me dici vt constet, Phormionem vobis testem, qui pecuniã dedit, adducam.

2. Debitũ

vbi,& de alio contractu vobis disseruero: vt eodem testimonio, vniuerso ære alieno cognito, videatis me vera loqui. Vocabo vobis etiam Antiphanē, qui mille illas drachmas Calaurianas isti credidit: quiq; adfuit, cùm Philippus hîc à patre meo nummos reciperet. Quo minus enim eius testimoninm apud arbitrum proferrem, eius fallacia factum est: qui se quouis mihi tempore, qua de causa pronunciādum esset, testimonium dicturum pollicceretur. Cùm aūt arbitrium fieret: domo accersitus (non enim se stiterat) testimonium deseruit, vt isti gratificaretur. Ego verò cùm numerassem cōtra eum destituti testimonij nomine drachmam, vt lege iubetur: arbiter sententiam damnatoriam non tulit: sed abiit absoluto isto, cum iam vespera esset. Nunc in Antiphanē dati damni peculiarem actionem institui: quod mihi nec testimonium dixit, neque secundū legē eiurauit: & postulo, vt ascendat, & iuratus coram vobis dicat: primùm, an in Calauria Timotheo mille drachmas mutuarit. Deinde an Philippus easdem hîc à patre meo receperit? atque adeò parum abfuit, quin iste ipse apud arbitrū confiteretur, reddidisse patrē meū Philippo mille drachmas. Sed eas tamen nō sibi mutuò fuisse datas aiebat, sed Bœotio nauarcho, qui pro iis æs oppignerasset. In quo eū nō dixisse verum, sed cùm ipse mutuatus sit, fraudare: ego vos docebo, vbi & reliquum æs alienum singulatim vobis exposuero. Nam cùm Alcetas & Iason ad istum Septembri mense, Astio prætore, ad iudicium illud, ei patrocinaturi venissent, & in eius ædes in Piræeo, quæ sunt in Equidomitorio sub crepusculū ferè, diuertissent: neque ipse eos excipere pro dignitate posset: misso ad patrem meum Aschrione pedisse quo suo, petere iussit stragula, vestem, phialas argenteas duas, & minā argenti mutuam. Pater verò meus cum ex Aeschrione, eius famulo, audisset, & qui venissent & quē ad vsum peterentur, & qua de causa illi venissent: accommodat, & minam argēti quam petebat, mutuat. Pòst crimine liberatus, magna iam pecuniæ inopia laborabat, cùm ad domesticos vsus, tum ad publica tributa. Quod quia pater meus videbat, non statim ab ipso repetere argentum audebat. Neque enim vel istum, si rem haberet, fraudaturum: vel, si non haberet, se ob ea redacturum putabat. Posteaquam autem Alcetas & Iason recesserant: stragula quidem & vestes retulit Aeschrion, istus pedisse quus: phialas duas non retulit, quas tum petierat, cum & stragula, & minam argenti mutuatus esset, Alceta atque Iasone apud ipsum diuersantibus. Profecturus porrò ad Regem Persarum, cum perfecisset vt abire sibi liceret, eique exercitum ducturus in bello Aegyptiaco: vt ne rationes reddere cogeretur hic, néve de gesto hic imperio accusaretur: patrem meum ad Paralium accersitum, cùm ob prius in se collata beneficia collaudabat, & rogabat (commendato Philonda, viro genere Megarensi, inquilino Atheniensi: isti autem fideli, & eo tempore inseruienti) si venisset è Macedonia Philondas (quem iste patri meo commendabat) aduectis lignis quæ data sibi ab Amynta essent, vt naulum lignorum suppeditaret, & ea ligna ad ædes suas in Piræeo vehi pateretur: sua enim esse ligna. Vnáque cū petitione orationem habebat, cū qua facta eius nūc haud consentiunt. Aiebat enim, tametsi non impetrabat ferret quæ peteret, se non ægrè laturum,

† Debitū.

* Naulū.

A ἐπειδὰν καὶ περὶ τοῦ ἄλλου συμβολαίου διηγήσωμαι ὑμῖν· ἵνα τῇ αὐτῇ μαρτυρίᾳ περὶ ὅλου τοῦ χρέους ἀκούσαντες, ἴδητε ὅτι ἀληθῆ λέγω. καλῶ δὲ ὑμῖν καὶ τὸν ἀντιφάνην τὸν δανείσαντα τὸ ἀργύριον τούτῳ τὰς χιλίας δραχμὰς ἐν καλαυρίᾳ, καὶ παρόντα ὅτε ἀπέλαβε φίλιππος τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐνθάδε. τοῦ μὲν γὰρ * μαρτυρίαν μὴ ἐμβαλέσθαι με πρὸς τὸν διαιτητὴν, παρεκρούσατο, φάσκων ἀεὶ μαρτυρήσειν μοι εἰς τὴν κυρίαν ἀπόφανσιν. ἐπειδὴ δ' ἡ δίαιτα ἦν, προσκληθεὶς ἀπὸ τῆς οἰκίας (οὐ γὰρ ἦν φανερὸς) ἔλιπε τὴν μαρτυρίαν, πεισθεὶς ὑπὸ τουτουΐ. τεθέντος δέ μου αὐτῷ τὴν δραχμὴν τῆς λειπομαρτυρίου κατὰ τὸν νόμον, ὁ διαιτητὴς οὐ κατεδεδιῄτ(α)· ἀλλ' ἀπιὼν ᾤχετο ἀποδιαιτήσας τούτου τὴν δίαιταν, ἑσπέρας ἤδη οὔσης. νυνὶ δὲ τῷ ἀντιφάνει εἴληχα βλάβης ἰδίαν δίκην, ὅτι μοι οὔτ' ἐμαρτύρησεν, οὔτ' ἐξωμόσατο κατὰ τὸν νόμον· καὶ ἀξιῶ αὐτὸν ἀναβάντα εἰπεῖν, ἐναντίον ὑμῶν, διομοσάμενον, πρῶτον μὲν εἰ ἐδάνεισεν ἐν καλαυρίᾳ τιμοθέῳ χιλίας δραχμὰς, δεύτερον δ' εἰ παρὰ τοῦ
B πατρὸς φίλιππος ἀπέλαβεν ἐνθάδε τοῦτο τὸ ἀργύριον. σχεδὸν μὲν οὖν καὶ αὐτὸς οὗτος ὡμολόγει πρὸς τῷ διαιτητῇ, ἀποδοῦναι τῷ φιλίππῳ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν τὰς χιλίας δραχμάς. οὐ μέντοι γ' ἑαυτῷ φησὶ δανεῖσαι, ἀλλὰ τῷ βοιωτίῳ ναυάρχῳ καὶ ὑποθεῖναι αὐτόν φησι τούτου τοῦ ἀργυρίου χαλκόν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ ἔλεγεν, ἀλλ' αὐτὸς δανεισάμενος ἀποστερεῖ, ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω, ἐπειδὰν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν ὀφείλει καθ' ἕκαστον ὑμῖν διηγήσωμαι. ἀφικομένου γὰρ ἀλκέτου καὶ ἰάσονος, ὡς τοῦτον, ἐν τῷ μαιμακτηριῶνι μηνὶ, ἐπ' ἀστείου ἄρχοντος, ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, βοηθησόντων αὐτῷ, καὶ καταγομένων εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν ἐν πειραιεῖ, τὴν ἐν τῇ ἱπποδαμείᾳ, ἑσπέρας ἤδη οὔσης, ἀπορούμενος ὑποδέξασθαι αὐτοὺς, πέμψας ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν αἰσχρίωνα, τὸν ἀκόλουθον τὸν αὐτοῦ, ἐκέλευσεν αἰτήσασθαι στρώματα, καὶ ἱμάτια, καὶ φιάλας ἀργυρᾶς δύο, καὶ
C μνᾶν ἀργυρίου δανείσασθαι. ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς αἰσχρίωνος τοῦ ἀκολούθου τούτου, τούς τε ἀφιγμένους, καὶ τὴν χρείαν εἰς ἣν ᾐτεῖτο, ἐφ' ἅ τ' ἦλθον, ἔχρησε, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου, ἣν ἐδανείζετο, ἐδάνεισεν. ἀπολελυμένῳ τοίνυν τῆς αἰτίας, πολλὴ συνέβαινεν αὐτῷ μετὰ ταῦτα χρημάτων ἀπορία, εἴς τε τὰς ἰδίας χρείας, καὶ εἰς τὰς δημοσίας εἰσφοράς. ἃ ὁρῶν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς, οὐκ ἐτόλμα τοῦτον εὐθὺς ἀπαιτεῖν τὸ ἀργύριον. οὔτε γὰρ ἂν τοῦτον εὐπορήσαντα ἡγεῖτο ἀδικῆσαι αὐτόν· οὔτ' ἂν αὐτὸς ἀποροῦντα τοῦτον ἔχειν, ὁπόθεν εἰσπράξειεν. ἐπειδὴ τοίνυν ἀπῆλθον, ὅ, τε ἀλκέτας καὶ ὁ ἰάσων, τὰ μὲν στρώματα καὶ τὰ ἱμάτια πάλιν ἀπήνεγκεν αἰσχρίων, ὁ ἀκόλουθος ὁ τούτου· τὰς δὲ φιάλας τὰς δύο οὐκ ἀπενήνοχεν, ἃς ᾐτήσατο, ὅτε περ καὶ τὰ στρώματα, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου ἐδανείσατο, ἀφικομένων ὡς τοῦτον ἀλκέτου καὶ ἰάσονος. μέλλων τοίνυν ἀποδημεῖν ὡς βασιλέα, καὶ διαπραξάμενος ἐκπλεῦσαι, ὡς βασιλεῖ στρατηγήσων τὸν ἐπ' αἴγυπτον πόλεμον, ἵνα μὴ δῷ λόγον ἐνθάδε, καὶ εὐθύνας τῆς ἐνθάδε στρατηγίας, μεταπεμψάμενος τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν εἰς τὸ παράλιον, τῶν τε προϋπηργμένων εἰς αὐτὸν ἐπῄνει, καὶ ἐδεῖτο αὐτοῦ, συστήσας φιλώνδαν, ἄνδρα τὸ μὲν γένος μεγαρέα, μετοικοῦντα δ' ἀθήνησι, πιστῶς δὲ τούτῳ διακείμενον, καὶ ὑπηρετοῦντα ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἐκ μακεδονίας ὁ φιλώνδας, ὃν συνίστη οὗτος τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, ἄγων ξύλα, τὰ δοθέντα τούτῳ ὑπὸ ἀμύντου, τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρασχεῖν καὶ ἐᾶσαι τὰ ξύλα ἀνακομίσαι εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ τὴν ἐν πειραιεῖ· αὐτοῦ γὰρ εἶναι τὰ ξύλα· ἅμα τε τῇ δεήσει εἶπε λόγον, ᾧ οὐκ ἀκόλουθα ποιεῖ τὰ ἔργα νυνί. ἔφη γὰρ κἂν μὴ τύχῃ, ὧν ἐδεῖτο τοῦ πατρὸς, οὐκ ὀργισθήσεσθαι,

ὥσπερ

ὥσπερ ἂν ἄλλος τις ἀποτυχών· ἀλλ' ὧν αὐτῷ δεηθέντι ὑπηρέτηκε, τούτων, ἄν ποτε δύνηται, χάριν ἀποδώσειν. ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ταῦτα, ἥσθη τε τοῖς λόγοις καὶ ἐπῄνει τοῦτον, ὅτι μέμνηται εὖ παθὼν, καὶ ὅσα αὐτοῦ ἐδεῖτο, ὑπέσχετο ποιήσειν. καὶ οὗτος μὲν μετὰ ταῦτα τὴν ἀναγωγὴν ἐποιεῖτο ὡς τοὺς στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ φιλώνδας, ᾧ συνέστησεν οὗτος τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἄγων τὰ ξύλα, τὸ ναῦλον παρασχεῖν, εἰς τὴν μακεδονίαν τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. καὶ οὗτοι οἱ χρόνοι ἦσαν περὶ θαργηλιῶνα μῆνα ἐπ' ἀστείου ἄρχοντος. τῷ δ' ὑστέρῳ ἔτει ἀφικνουμένου φιλώνδου ἐκ τῆς μακεδονίας ἄγοντος τὰ ξύλα, ἀποδημοῦντος τούτου παρὰ βασιλεῖ, προσελθόντος τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, καὶ κελεύοντος τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρασχεῖν, ἵνα διαλύσῃ τὸν ναύκληρον, καθάπερ οὗτος ἐδεήθη ὅτε ἐξέπλει, τοῦ πατρὸς, καὶ συνέστησε τὸν φιλώνδαν· προσαγαγὼν πρὸς τὴν τράπεζαν ὁ πατὴρ, ἐκέλευσε δοῦναι τὸν φορμίωνα τὸ ναῦλον τῶν ξύλων, χιλίας ἑπτακοσίας πεντήκοντα· καὶ ἠρίθμησε τὸ ἀργύριον φορμίων, καὶ ἐγράψατο μὲν ὀφείλοντα τιμόθεον· οὗτος γὰρ ἦν ὁ δεηθεὶς τοῦ πατρὸς παρασχεῖν τὸ ναῦλον τῶν ξύλων· καὶ τούτου ἦν ὑπομνήματα· ἀπεγράψατο δὲ τήν τε χρείαν εἰς ἣν ἐλήφθη τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λαβόντος. καὶ οὗτος ὁ χρόνος ἦν ἀλκισθένους ἄρχοντος, ὁ ὕστερος ἐνιαυτὸς ἢ οὗτος ἀνήγετο ὡς βασιλέα. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, καὶ τιμοσθένης ὁ αἰγιαλεὺς ἀφικνεῖται, κατ' ἐμπορίαν ἰδίαν ἀποδημῶν. ἐπιτήδειος δὲ ὢν φορμίωνι καὶ κοινωνὸς ὁ τιμοσθένης, ὅτ' ἐξέπλει, δίδωσιν ἀποθεῖναι τῷ φορμίωνι μετ' ἄλλων χρημάτων καὶ φιάλας *λυκουργεῖς δύο. ἀπὸ τύχης δ' ὁ παῖς ταύτας τὰς φιάλας, οὐκ εἰδώς ὅτι ἀλλότριαι ἦσαν, δίδωσι τῷ αἰσχρίωνι, τῷ ἀκολούθῳ τῷ τούτου, ὅτ' ἐπέμφθη ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ὑπὸ τούτου, καὶ ᾐτεῖτο τὰ στρώματα, καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἐδανείσατο, ἀφικομένων ὡς τοῦτον ἀλκέτου καὶ ἰάσονος. ἀπαιτοῦντος δὲ τοῦ τιμοσθένους τὰς φιάλας τὸν φορμίωνα, ἐπειδὴ ἧκεν ἀποδημοῦντος τιμοθέου παρὰ βασιλεῖ, πείθει αὐτὸν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τιμὴν ἀπολαβεῖν τῶν φιαλῶν ὅσον ἦγον αἱ φιάλαι, διακοσίας τριάκοντα ἑπτά. καὶ τῷ μὲν τιμοσθένει τὴν τιμὴν ἀπέδωκε τῶν φιαλῶν· τοῦτον δ' ἐγράψατο αὑτῷ ὀφείλοντα πρὸς τὸ ἄλλο χρέος, ὃ οὗτος αὐτῷ ὤφειλεν, *ὃ ἀπέτισε τῷ τιμοσθένει τῶν φιαλῶν. καὶ ταῦτα πάντα, ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας. πρῶτον μὲν τῶν δόντων τὸ ἀργύριον οἷς οὗτος ἐκέλευσεν ἀπὸ τῆς τραπέζης, καὶ ἐπικαθημένων τότε· ἔπειτα τοῦ ἀπολαβόντος τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ ψεύδομαι πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν εἶπον, τῶν μαρτυριῶν ἀναγινωσκομένων ἀκηκόατε. ὅτι δέ μοι καὶ αὐτὸς οὗτος ὡμολόγει, τὰ ξύλα κομισθέντα ὑπὸ φιλώνδου εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀνακομισθῆναι τὴν ἐν πειραιεῖ, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ὡς μὲν τοίνυν τούτου ἦν τὰ ξύλα, ἃ ἤγαγεν ὁ φιλώνδας, αὐτός μοι μεμαρτύρηκεν· ὡμολόγει γὰρ αὐτὰ πρὸς τῷ διαιτητῇ ἀνακομισθῆναι εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ τὴν ἐν πειραιεῖ, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν ὑπὸ τῶν ἀκουόντων. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων πειράσομαι ὑμᾶς ἐγὼ διδάξαι, ὅτι ἀληθῆ λέγω. οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, εἰ μὴ τιμοθέου ἦν τὰ ξύλα, καὶ ἐδεήθη οὗτος αὐτοῦ, συστήσας τὸν φιλώνδαν, ὅτε ἀνήγετο ὡς τοὺς στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως, παρασχεῖν τὸ ναῦλον, ἢ ἐᾶσαι ἄν ποτε ὑποκειμένων αὐτῷ τῶν ξύλων τοῦ ναύλου, ἀνακομίσαι τὸν φιλώνδαν τὰ ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος; ἀλλ' οὐκ ἂν παρακατα-

A vt alius faceret, impos voti factus: ſed pro iis quę ſibi petenti conceſſiſſet, ſi quando poſſet, gratiam relaturum. Ea oratione pater delectatus, & iſtum laudauit, quòd acceptorum beneficiorum meminiſſet: & quicquid petiiſſet, facturum ſe promiſit. Poſt hæc ſoluit iſte, ad duces regis profecturus. Philondas autem, quem patri iſte meo commendarat, ad naulum ſoluendum, ſi lignis aduectis aduenisset, in Macedoniam iter facit. Hæc tempora fuerunt circa menſem Aprilem, Aſtio prætore. Anno ſequente, reuerſus Philondas, è Macedonia lignis aduectis, dum iſte apud Regem Perſarum peregrè abeſſet, ad patrem meum accedit: naulum lignorum præbêre, vt nauiculario ſatis fieret iubet, quemadmodũ iſte patrem abiturus rogarat, & Philondam commẽdarat. Eo pater ad menſam adducto, Phormionem naulum lignorum mille ſeptingentas quinquaginta drachmas iubet ſoluere: numerat pecuniam Phormio, debitorem Timotheum inſcribit. Is enim rogarat

B patrem, vt naulum lignorum præberet: cuius rei facti ſunt commentarij. Inſcripſit enim & vſum, in quem accepta fuerat pecunia, & nomen eius qui accepiſſet: & hoc factum eſt, Alciſthene prætore, altero anno quàm iſte ad Regem abierat. Sub idem porrò tempus, & Timoſthenes Aegialenſis venit, priuatæ negociationis cauſa huc profectus. Qui cùm eſſet familiaris Phormioni, & ſocius, ſoluens hinc, ſeruandas Phormioni cum alia pecunia dederat et iã phialas Lycij operis duas. Fortè fortuna autem puer eas ipſas phialas, ignarus eſſe alienas, Aſchrioni famulo iſtius dederat, cùm is ad patrem meum miſſus eſſet ab iſto, ſtragula, veſtes & phialas petitum, & minam argenti, quam mutuatus erat, cum ad eum Alcetas & Iaſon veniſſet. Repetente autem Timoſthene phialas à Phormione, cum rediſſet, abſente Timotheo apud regem: agit cum eo pater meus, vt precium phialarum reciperet, quantum phialæ penderent, drachmas ducentas triginta ſeptem: ac Timoſtheni

C precium reddit phialarum: iſtum verò ad reliquum æs alienum, quod iſte debebat, eius etiam pecuniæ quam Timoſtheni pro phialis numerarat, debitorẽ inſcribit. Quæ omnia verè à me dici vt conſtet, teſtimonia vobis recitabuntur, primùm eorum qui pecuniam iis dederunt quibus iſte iuſſerat, à menſa, quique tum ad menſam ſederunt: deinde eius qui precium phialarum recepit.

5. Debitũ

TESTIMONIA.

Me igitur ea quæ ad vos dixi, non dixiſſe falsò, ex recitatione teſtimoniorum audiuiſtis. Iſtum porrò ipſum apud me confeſſum ligna aduecta à Philonida in ædes ſuas in Piræeo eſſe perlatas, vt appareat eius rei teſtimonium vobis legetur.

TESTIMONIVM.

Iſtius igitur fuiſſe ligna, quæ Philonidas vexit, & ipſe mihi teſtificatus eſt. Fatebatur enim apud arbitrum, ea in ſuas ædes in Piræeo eſſe deportata, vt vobis teſtificati ij ſunt qui audierãt. Etiam argumentis docere vos conabor, ea quæ dico vera eſſe. Putatis enim, Iudices, patrem meũ, niſi Timothei fuiſſent ligna, & iſte eũ rogaſſet, cõmendato Philõda, cũ ad duces regis ſolueret: ſoluturum fuiſſe naulum? aut permiſſurum vnquam, cùm ei pro naulo ligna oppignerata eſſent, vt ea Philondas è portu aſportaret: ac nõ potius

Argumẽta de naulo.

A ſeruum aliquem adhibiturum qui cuſtodiret,& pre cium reciperet venditorum lignorum,donec ſibi ſatiſfactum eſſet,ſi Philonidæ fuiſſent,& cauſa negociationis aduecta? Iam cui veſtrûm veriſimile ſit,niſi iuſſiſſet iſte ſoluere naulum lignorum, quæ ab Amynta ei data fuerant,crediturum fuiſſe Philondæ, & paſſurum vt è portu in ædes iſtius illa veheret? aut qui fieri poteſt,vt Philondas negociationis cauſa ligna vexerit,vt iſte inquit: cùm ipſe reuerſus, illis lignis ad ſuam ædificationem fuerit abuſus? Illud etiã conſiderate,multos ciues,& bonos viros iſti familiares,eius negocia curaſſe,abſente apud Regem Timotheo,quorũ nullus pro teſtimonio dicere auſus fuit vel non accepiſſe Philondam naulum à menſa , vel acceptum reddidiſſe , vel etiam ipſorum aliquem naulum diſſoluiſſe de lignis quæ Philondas vexit,datis iſti ab Amynta. Pluris enim faciunt exiſtimationem & fidem ſuam,quàm vt falſis teſtimoniis dicẽdis Timotheo gratificentur. Neque tamen ſe verum etiam teſtimonium in eum dicturos eſſe propter familiaritatem eius,affirmarunt. Cum igitur nemo B familiarium teſtificari auſus fuerit , & procuratorum eius,dum apud regem abſuit,vel non accepiſſe naulum lignorum Philondam à menſa,vel ipſorum aliquem diſſoluiſſe: an non exiſtimare debetis me vera loqui? Ac ne illud quidem dicere audebit,alium quẽ quam diſſoluiſſe naulum de lignis quæ vexit Philondas,quàm patrem meum. Sin verbis abutetur: poſtulate,vt teſtimonium eius exhibeat, qui naulum ſoluerit de lignis. In confeſſo enim eſt,ipſum abfuiſſe apud regem: Philondam autem,quem propter ligna miſerat,& patri meo commendarat,inueniſſe mortuum,cum à rege reuerſus eſſet. Neceſſe igitur eſt,aliorum cognatorum aut familiarium aliquem , quibus abiturus,curam rerum ſuarum mandarat, ſcire, vnde comparato naulo lignorum Philondas , nauiculario ſatisfecerit: ſi ſe eum patri commendaſſe, & accepiſſe Philõdam à patre meo naulum lignorum negat. Nullius ergo teſtimonium proferre potes familiarium tuorum,de non accepto,te abſente , naulo lignorum de menſa: ſed alterutrum neceſſe eſt, te C aut nullo vti familiarium,neque fidem habere vlli tuorum : aut cum ſatis ſcias, Philondam accepiſſe naulum lignorum à patre meo , quemadmodum eũ commendaras,cum hinc ſolueres,exiſtimare, nobis ſi poſſis,fraudandis, tuis rationibus & compendio per iniuriam conſulendum. Ego verò,Iudices, præter teſtimonium quod vobis exhibui,eorum qui ſe iis dediſſe argentum,quibus iſte iuſſit, dicunt , quique ad menſam tum ſederunt: etiam iuſiurandum pollicitus ſum Timotheo,quod legetur vobis.

IVSIVRANDVM.

Neque verò,Iudices,in ſcriptis ſolùm pater mihi debita reliquit,ſed decumbens etiam dixit,quid ſibi deberetur ſingulatim,& à quo,& quem in vſum accepti eſſent nummi. Hæc à me verè dici vt appareat, lege mihi fratris teſtimonium.

TESTIMONIVM.

Ac Timotheum eam pecuniam quam ab eo poſtulo ,patri meo debuiſſe: cámque meæ portionis fuiſſe:& frater teſtificatus eſt,& Phormio,qui illam numerauit:& ego iuſiurandum ei dare volui. Quum verò iſte apud arbitrum prouocaſſet, & afferri tabulas à menſa iuberet,& exemplum poſtularet,miſ-

ςήσαντά τινα τῶν οἰκετῶν φυλάττειν, καὶ τὴν τιμὴν λαμβάνειν τῶν πωλουμένων ξύλων, ἕως ἐκομίσατο τὰ ἑαυτοῦ, εἴπερ φιλώνδου ἦν τὰ ξύλα, καὶ ἐμπορίας ἕνεκ' ἤχθη; ἔπειτα πρὸς τούτοις τίνι ὑμῶν εἰκὸς δοκεῖ εἶναι, μὴ κελεύσαντος τουτουὶ παρασχεῖν τὸ ναῦλον τῶν ξύλων τῶν δοθέντων τούτῳ ὑπὸ ἀμύντου, πιστεῦσαι τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν φιλώνδᾳ, καὶ ἐᾶσαι ἀνακομίσαι τὰ ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν τουτουί; πῶς δ' οἷόν τ' ἐστὶ τὸν μὲν φιλώνδαν ἐμπορίας ἕνεκα ἀγαγεῖν τὰ ξύλα, ὡς οὗτός φησι, καταχρήσασθαι δὲ τοῦτον ἥκοντ' εἰς τὴν οἰκοδομίαν τὴν αὑτοῦ τοῖς ξύλοις τούτοις; σκέψασθε δὲ κἀκεῖνο, ὅτι πολλοὶ δὴ καὶ χρηστοὶ τῶν πολιτῶν, οἰκεῖοι ὄντες τούτῳ, ἐπεμελοῦντο τῶν τούτου ἀποδημοῦντος παρὰ βασιλεῖ τιμοθέου. ὧν οὐδεὶς τετόλμηκε μαρτυρῆσαι τούτῳ, ἢ ὡς οὐκ ἔλαβεν ὁ φιλώνδας τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἢ ὡς λαβὼν ἀπέδωκεν. *οὐδ' αὖ ὡς αὐτῶν τις διέλυσε τὸ ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων ὧν ἤγαγεν ὁ φιλώνδας δοθέντων τούτῳ παρ' ἀμύντου. ἡγοῦνται γὰρ περὶ πλείονος αὑτοῖς* καλοὶ κἀγαθοὶ δοκεῖν εἶναι μᾶλλον, ἢ τιμοθέῳ χαρίσασθαι, τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντες. οὐ μέντοι οὐδὲ τούτου γ' ἔφασαν καταμαρτυρῆσαι ἂν τἀληθῆ. οἰκεῖον γὰρ αὐτοῖς εἶναι. ὅπου τοίνυν μηδεὶς τετόλμηκε τῶν οἰκείων τούτῳ μαρτυρῆσαι, καὶ ἐπιμελομένων τῶν τούτου, ὅτε ἀπεδήμει οὗτος παρὰ βασιλεῖ, ἢ ὡς οὐκ ἔλαβεν ὁ φιλώνδας τὸν ναῦλον τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἢ ὡς αὐτῶν τις διέλυσεν, πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ὑμᾶς ἡγεῖσθαί με τἀληθῆ λέγειν; καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε τολμήσει, ὡς ἄλλος τις διέλυσε τὸ ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων, ὧν ἤγαγεν ὁ φιλώνδας, ἢ ὁ πατὴρ ὁ ἐμός. ἐὰν δὲ καταχρῆται τῷ λόγῳ, ἀξιοῦτε αὐτὸν καὶ τὴν μαρτυρίαν παρασχέσθαι ὑμῖν τοῦ ἀποδόντος τὸ ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων. αὐτὸς μὲν γὰρ, ὁμολογεῖ αὐτὸς ἀποδημεῖν παρὰ βασιλεῖ, τὸν δὲ φιλώνδαν, ὃν ἔπεμψεν ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ συνέστησε τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, τεθνεῶτα κατέλαβεν, ἥκων παρὰ βασιλέως, ἀναγκαῖον δὴ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ ἐπιτηδείων, οἷς κατέλιπεν, ἀποδημεῖν μέλλων, συνεπιμελεῖσθαι τῶν ἑαυτοῦ, εἰδέναι τινὰ ὁπόθεν τὸ ναῦλον τῶν ξύλων πορίσας ὁ φιλώνδας τῷ ναυκλήρῳ διέλυσεν. εἰ μή φησι τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν συστῆσαι αὐτῷ, μηδὲ λαβεῖν τὸν φιλώνδαν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ τὸ ναῦλον τῶν ξύλων, μαρτυρίαν τοίνυν οὐδενὸς ἔχεις παρασχέσθαι τῶν οἰκείων τῶν σαυτοῦ, ὡς οὐκ εἰλήφθη σοῦ ἀποδημοῦντος τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἐκ τῆς τραπέζης· ἀλλὰ δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδενὶ χρῇ τῶν οἰκείων, οὐδὲ τις εὔνους τῶν σαυτοῦ οὐδείς, ἢ εἰδὼς ἀκριβῶς τὸν φιλώνδαν λαβόντα τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ὥσπερ αὐτὸν συνέστησας, ὅτε ἐξέπλεις. οἴει δεῖν ἀποστερήσας ἡμᾶς, ἂν δύνῃ, πλεονεκτεῖν. ἐγὼ τοίνυν, ἄνδρες δικασταὶ, πρὸς τῇ μαρτυρίᾳ, ἣν παρεσχόμην ὑμῖν, μαρτυρούντων τοὺς δόντας τὸ ἀργύριον, οἷς οὗτος ἐκέλευσε, καὶ καθημένους ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τότε, καὶ πίστιν ἠθέλησα τιμοθέῳ ἐπιθεῖναι, ἣν ἀναγνώσεται ὑμῖν.

Ορκος.

Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, γράψας μοι ὁ πατὴρ κατέλιπε τὰ χρέα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔλεγεν ἀρρωστῶν, ὅ,τι ὀφείλοιτο αὐτῷ ἕκαστον, καὶ παρ' ὧ, καὶ εἰς ὅ,τι εἰλήφθη τὸ ἀργύριον, καὶ τῷ ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ. καὶ ὡς ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀδελφοῦ.

Μαρτυρία.

Ος μὲν τοίνυν κατελείφθη ὀφείλων τιμόθεος ἡμῖν τὸ ἀργύριον ὑπὲρ τοῦ πατρὸς, οὗ δικάζομαι αὐτῷ, καὶ γίνεται ἐμὸν μέρος ὅ,τε ἀδελφός μοι μεμαρτύρηκε, καὶ φορμίων ὁ δοὺς τὸ ἀργύριον, κἀγὼ τούτων πίστιν ἠθέλησα ἐπιθεῖναι· προκαλεσαμένου δὲ τούτου πρὸς τῷ διαιτητῇ, καὶ κελεύοντος ἐνεγκεῖν τὰ γράμματα ἀπὸ τῆς τραπέζης, καὶ ἀντίγραφα αἰτοῦντος, πέμψαντος φέρειν

κρίσιν

χρίδην ἐπὶ τὴν τράπεζαν τῷ τε Φρασικρίδῃ ἐξενέγκας, ἔδωκα ζητεῖν τὰ γράμματα, καὶ ἐκγράψασθαι ἃ οὗτος ὤφειλε. καὶ ὡς ὡμολόγει λαβεῖν οὗτος τὰ ἀντίγραφα, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Πρὸς τοίνυν τὸν διαιτητὴν κομίσαντός μου τὰ γράμματα, παρὼν ὁ Φορμίων καὶ ὁ Εὐφραῖος οἱ δόντες τὸ ἀργύριον, οἷς ἐκέλευεν οὗτος, ἐξήλεγχον αὐτὸν ἐν οἷς τε χρόνοις ἕκαστον ἐδανείσατο, καὶ εἰς ὅ,τι ἔλαβε ἀργύριον, καὶ εἰς ἃ κατεχρήσατο. ὁ δὲ, τὰς μὲν χιλίας καὶ τριακοσίας καὶ πεντήκοντα καὶ μίαν καὶ δύο ὀβολὼ, ἃς πρώτας ἐδανείσατο, τοῦ Μουνυχιῶνος μηνὸς, μέλλων ἐκπλεῖν ἐπὶ Σωκρατίδου ἄρχοντος, ἃς καὶ ἐκέλευσε δοῦναι Ἀντιμάχῳ τῷ ταμίᾳ τῷ αὐτοῦ, ἰδίᾳ ἔφη δανεῖσαι τὸν πατέρα Ἀντιμάχῳ, καὶ οὐκ αὐτὸς λαβεῖν. καὶ ὡς μὲν ἀληθῆ λέγει, οὐδένα μάρτυρα παρέσχηται. λόγῳ δὲ καταχρῆται, ἵνα μὴ αὐτὸς δοκῇ ἀποστερεῖν, ἀλλ' Ἀντίμαχος δανείσασθαι. καί τοι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μέγα ὑμῖν ἐρῶ τεκμήριον, ὅτι οὐκ Ἀντιμάχῳ ἐδάνεισεν ὁ πατὴρ τοῦτο τὸ ἀργύριον, ἀλλὰ Τιμοθέῳ, περὶ ἀναγωγὴν ὄντι. πότερα γὰρ ἂν οἴεσθε ῥᾷον εἶναι τῷ πατρὶ, δημευθέντων τῶν Ἀντιμάχου, ἐνεπισκήψασθαι ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐκείνου ἐνοφειλόμενον αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀργύριον, εἴ περ Ἀντιμάχῳ ἐδάνεισεν, ἢ ἀναμένειν ὁπότε παρὰ τούτου κομιεῖσθαι ἔμελλεν εὐπορήσαντος, ὃς οὐ πολλὰς ἐλπίδας σωτηρίας περὶ αὐτοῦ εἶχεν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ; καὶ μὴν ἐνεπισκηψάμενός γε, οὔτ' ἂν περὶ καταβολῆς ἠπόρησεν, οὔτ' ἂν ἠπιστήθη ὑφ' ὑμῶν. πάντες γὰρ ἴστε τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, οὐ τῶν δημοσίων ἀδίκως ἐπιθυμοῦντα· ἀλλὰ τῶν αὐτοῦ ὑμῖν, ὅτ' ἐκελεύσατε, προθύμως ἀναλίσκοντα. εἶτα καὶ ἐπιτηδείου ὄντος αὐτῷ Καλλιστράτου, ὥσπερ ἐδήμευσε τὰ Ἀντιμάχου, ὥστε μηδ' ἐναντιοῦσθαι. *τί ἂν ποτε βουλόμενος ὁ πατὴρ, ἐβούλετο Τιμόθεον χρήστην ἐγγράψας ὑμῖν καταλιπεῖν, εἴ περ μὴ ὤφειλε τοῦτο τὸ ἀργύριον μᾶλλον, ἢ οὐκ ἐκ τῶν Ἀντιμάχου δημευθέντων ἐνεπισκηψάμενος κομίσασθαι; περὶ δὲ τῶν χιλίων δραχμῶν ἃς ἐδανείσατο παρὰ τοῦ Ἀντιφάνους ἐν Καλαυρίᾳ, ἵνα διαδοίη τοῖς Βοιωτίοις τριηράρχοις, μέλλων καταπλεῖν ἐπὶ τὴν κρίσιν, ἃς καὶ ἀπέδωκε Φιλίππῳ τῷ ναυκλήρῳ, ἐνθάδε λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, τὸν Βοιώτιον ναύαρχόν φησι δανείσασθαι, καὶ ὑποθεῖναι τούτου τοῦ ἀργυρίου τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ χαλκόν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγει, μέγα ὑμῖν ἐρῶ τεκμήριον. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν Καλαυρίᾳ οὗτος φαίνεται δανεισάμενος τὰς χιλίας δραχμὰς καὶ οὐχ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος. ἔπειτ' ἀπαιτεῖ ὁ Φίλιππος ἐνθάδε τοῦτον τὰς χιλίας δραχμὰς, καὶ οὐ τὸν Βοιώτιον ναύαρχον· καὶ ἀποδοὺς οὗτος, ἀλλ' οὐχ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος. προσῆκε γὰρ τῷ μὲν Βοιωτίῳ ἄρχοντι παρὰ τούτου τὴν τροφὴν *τὴν ἐν ταῖς ναυσὶ παραλαμβάνειν. ἐκ γὰρ τῶν κοινῶν συντάξεων, ἡ μισθοφορία ἦν τῷ στρατεύματι, τὰ δὲ χρήματα *σὺ ἅπαντα ἐξέλεξας ἐκ τῶν συμμάχων· καὶ σὲ ἔδει αὐτῶν λόγον ἀποδοῦναι. εἶτα καταλυθεισῶν τῶν Βοιωτίων νεῶν, καὶ διαπελθόντων τῶν στρατιωτῶν· τῷ μὲν Βοιωτίῳ ναυάρχῳ οὐδεὶς κίνδυνος ὑπ' Ἀθηναίων ἦν, οὐδ' ἐν ἀγῶνι καθειστήκει οὐδενί· σὺ δ' ἐν τῷ μεγίστῳ. περίφοβος δ' ὤν, ἡγοῦ σοι μεγάλην ἐπικουρίαν ἀπολογίας ἔσεσθαι, ἐὰν παραμείνωσιν αἱ Βοιώτιαι τριήρεις, ἕως ἂν σοι ἡ κρίσις γένηται. ἔπειτα καὶ ἐκ τίνος φιλίας ἂν ποτ' ἐδάνεισεν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ τὰς χιλίας δραχμὰς, ὃν οὐκ ἐγίνωσκεν; ἀλλὰ γὰρ ὑποθέσθαι φησὶν αὐτὸν χαλκόν. ὁπόσον τινὰ, καὶ ποδαπὸν, καὶ πόθεν γενόμενον τὸν χαλκὸν τοῦτον τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ; πότερα κατ' ἐμπορείαν ἀχθέντα, ἢ ἀπ' αἰχμαλώτων γενόμενον; εἶτα τίνες ἦσαν οἱ ἐνεγκόντες τὸν χαλκὸν ὡς τὸν πατέρα τὸν

so Phrasicride ad mensam: iis prolatis, Phrasicride & quærenda & exscribenda dedi ea quæ iste deberet. Confessum autem fuisse, se exemplum accepisse, vt constet: lege mihi testimonium.

TESTIMONIVM.

Refutatio effugiorũ Timothei Antimacho nõ mutuò datam esse pecuniam.

Allatis igitur à me literis ad arbitrum, Phormio & Euphræus, qui pecuniam quibus iste iusserat, curarant, præsentes, conuincebant eum, & quibus singula temporibus mutuatus esset, & quem ad vsum accepisset, & quas ad res abusus esset. Iste verò mille trecentas quinquaginta vnam, & duos obolos, quæ primùm mutuatus fuit mense Martio, oram soluturus, Socratide prætore, quæque Antimacho quæstori suo dari iusserat: priuatim mutuasse dicebat patrem meum Antimacho, non se accepisse. Ac vera quidem se dicere, nullo teste ostendit: sed verbis abutitur, vt ne ipse fraudare, sed Antimachus mutuatus esse videatur. Ego verò, Iudices, magnũ vobis argumentum dicam, vnde appareat, non Antimacho mutuatum esse patrem illam pecuniam: sed Timotheo iamiam soluturo. Vtrum enim facilius futurum putatis patri, publicatis Antimachi bonis, asserere sibi ab eo deberi, si Antimacho mutuasset: an expectare, dum eandem ab isto locupletato reciperet: qui ipse illo tempore spem de salute sua perexiguam habebat? Enimuero si postulasset, non defuisset vnde ex sponso ageret, neque ei fides fuisset à vobis abrogata. Scitis enim omnes, patrem meum publica non iniustè concupisse: sed de suo vobis, quoties iuberetis, alacriter erogasse. Deinde familiaris ei fuit Callistratus, qui Antimachi bona publicauit: neque ei aduersatus esset. Quid sibi voluisset igitur pater, vt Timotheum potius debitorem nobis inscriptum relinqueret, nisi is debuisset: quàm vt è publicatis Antimachi bonis postularet, atque reciperet?

De Antiphani redditis mille drachmis.

De mille autem drachmis quas mutuò sumpsit ab Antiphane in Calauria, vt inter Bœotios trierarchos distribueret, huc venturus ad iudicium: quas etiam reddidit Philippo nauiculario, hîc acceptas à patre meo: Bœotium nauarchum ait fuisse mutuatum, & pro ea pecunia patri meo æs oppignerasse. Eũ autem non verum dicere magno vobis argumento demonstrabo. Primùm constat, istum in Calauria esse mutuatum illas mille drachmas, & non Bœotium nauarchum. Deinde Philippum hîc ab isto repetiisse mille drachmas, & non à Bœotio nauarcho: & reddidisse istum, non Bœotium nauarchum. Par enim erat, Bœotium præfectum ab isto alimoniam in naues accipere. De communibus enim tributis exercitui stipendia soluebantur. Pecuniam verò tu omnem à sociis redegeras, & tibi ipsi rationes referendæ erant. Iam Bœotiis nauibus reuersis, & militibus dilapsis, Bœotio præfecto nihil ab Atheniensibus periculi fuisset, neque is vllum in iudicium vocatus fuisset. Tibi verò ingens discrimen inferebatur: qui metu æstuans, in Bœotiarum triremium permansione, donec iudicium de te fieret, collocabas. Deinde quamnam ob amicitiam pater Bœotio nauarcho mille drachmas mutuasset, quem non norat? At oppignerasse eum ait æs. quantum tandem, aut cuiusmodi, aut vnde allatum illud æs Bœotio nauarcho? vtrum ex negociatione, an à captiuis acceptum? Iam qui fuere, qui æs attulerunt ad patrem

meum? vtrum mercenarij, an serui? aut quis nostrorum seruitiorum id accepit? Oportuit enim si serui attulissent, eos qui attulissent dedere: sin mercenarij, eum è nostro famulicio, qui accepisset æs, & expendisset, exposcere. Neque enim profectò vel is qui oppignerabat, absque pondere traditurus, vel pater meus ipse id vel gestaturus vel ponderaturus fuit, sed famuli ei fuerunt, qui mutuò datæ pecuniæ pignora acciperent. Demiror ego etiam, quamnam ob causam Bœotius nauarchus æs illud patri meo oppigneraturus fuisset, cùm Philippo mille drachmas deberet? Vtrum quòd Philippus inuitus facturus erat, vt vsuram acciperet, si nummos in tuto collocasset, & ad pignus? an quòd pecunia Philippo non fuit? Proinde quid erat cur Bœotius ille nauarchus à patre meo mutuum oraret, quod Philippo redderet potius, quàm huic ipsi æs oppignerarct? Sed neque æs oppigneratum fuit, Iudices, neque mutuatus est Bœotius nauarchus mille drachmas à patre meo, sed Timotheus magna egestate pressus: quem verò in vsum converterit argentum, dixi vobis. Tantum autem abest, vt gratiam referat pro credita & accepta à patre meo pecunia: vt forte etiam, si possit, fraudandum censeat. De phialis porrò, & argenti mina quam à patre meo est mutuatus, pedisequo suo Aeschrione ad patrem meum noctu misso: eum apud arbitrum rogabam, an adhuc seruus esset suus Aeschrio? & vt ex cute illius veritas exculperetur, postulabam. qui cum respondisset, eum esse liberum: à postulatione destiti: testimonium autem petij vt proferret Aeschrionis, tanquam liberi. Sed iste neque testimonium exhibuit, neque Aeschrionem pro seruo tradidit, quò veritas ex eius corpore exquireretur. metuebat scilicet si eius testimonium vt liberi exhibuisset, ne ego falsi testimonij Aeschrione conuicto, se ob malas artes, vt lege permissum est, accusarem. Sin eundem in quæstionem dedisset, ne veritatem eloqueretur. Atqui honestum ei fuisset, si reliquæ pecuniæ acceptæ producere testes potuisset, illud saltem pecuniæ acceptæ producere testes potuisset, illud saltem per Aeschrionem probare, non acceptas fuisse phialas aut minam argenti, neque missum fuisse illum ad patrem meum: atque eo argumento probare vobis, me etiam reliqua, de quibus accusem, ementiri: quando is, quem dicam eius famulum, phialas & argenti minam accepisse: is, quæstionibus habitis, nón accepisse comperiatur. Quòd si firmum isti fuisset argumentum apud vos deditio Aeschrionis quem ab isto missum fuisse affirmo, & accepisse phialas à patre meo, & argenti minam esse mutuatum: idem & mihi sit argumentum apud vos, veræ accusationis meæ conscium istum, tradere Aeschrionem non audere. Defensionis autem loco illud afferet, in mensariis rationibus Alcisthene prætore scriptum esse, se in naulum lignorum accepisse & precium phialarum, quas Timotheni pater pro isto soluit: cum eo tempore non domi, sed apud Regem Persarū fuerit. De hoc igitur perspicuè vos docebo: vt certò sciatis quo pacto se habeant mēsariæ literæ. Nam iste mense Aprili Astio prætore, profecturus ad regem, commendauit Philondā patri meo Sequenti anno, Alcisthene prætore, Philōdas, ligna vehēs è Macedonia, reuersus, naulū lignorū accepit

Duæ phialæ & argēti mina.

Naulū Macedonicū, & tēporū cōsiliatio.

A ἐμόν; πότερα μισθωτοὶ, ἢ οἰκέται; ἢ τίς ὁ παραλαβὼν τῶν οἰκετῶν τῶν ἡμετέρων; χρῆν γὰρ αὐτὸν, εἰ μὲν οἰκέται ἦσαν ἐνέγκαντες, τοὺς κομίσαντας παραδιδόναι· εἰ δὲ μισθωτοὶ, τὸν ὑποδεξάμενον καὶ ἀποστησάμενον τὸν χαλκὸν τῶν οἰκετῶν τῶν ἡμετέρων, τοῦτον ἐξαιτεῖν. οὐ γὰρ δήπου αὐτόν γε σταθμοῦ ἔμελλεν, οὔθ᾽ ὁ ὑποτιθεὶς τὸν χαλκὸν παραδώσειν· οὐδ᾽ αὖ ὁ πατὴρ ἔμελλεν αὐτὸς, οὔτε οἴσειν τὸν χαλκὸν, οὔτε στήσεσθαι· ἀλλ᾽ οἰκέται ἦσαν αὐτῷ, οἳ τὰ ἐνέχυρα τῶν δανεισμάτων παρελάμβανον. θαυμάζω δ᾽ ἔγωγε καὶ τίνος ἄν ποτε εἵνεκα ὑπετίθει τὸν χαλκὸν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος, ὀφείλων Φιλίππῳ χιλίας δραχμάς. πότερον ὡς Φίλιππος οὐκ ἂν ἡδέως τόκον ἐλάμβανεν, εἴ περ ἀσφαλῶς αὐτῷ ἦν τὸ ἀργύριον δεδανεισμένον καὶ ἐπ᾽ ἐνεχύρῳ; ἢ ὡς οὐκ ἦν τῷ Φιλίππῳ ἀργύριον; ὥστε τί ἔδει τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ δεηθῆναι δανεῖσαι τὰς χιλίας δραχμὰς τὸν Βοιώτιον ναύαρχον, καὶ ἀποδοῦναι Φιλίππῳ μᾶλλον, *ἢ οὐ τὸν χαλκὸν ὑποθεῖναι τῷ Φιλίππῳ; ἀλλ᾽ οὔθ᾽ ὁ χαλκὸς ὑπετέθη, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὔθ᾽ ὁ Βοιώτιος

B ναύαρχος ἐδανείσατο τὰς χιλίας δραχμὰς παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ· ἀλλὰ Τιμόθεος οὑτοσὶ ἐν ἀπορίᾳ ὢν πολλῇ· τὴν δὲ χρείαν εἰς ἣν κατεχρήσατο τῷ ἀργυρίῳ, εἴρηκα ὑμῖν. ἀντὶ δὲ τοῦ χάριν ἀποδοῦναι ὧν ἐπιστεύθη καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, οἴεται δεῖν καὶ τὰ ἀρχαῖα, ἐὰν δύνηται, ἀποστερῆσαι. περὶ μὲν τοίνυν τῶν φιαλῶν καὶ τῆς μνᾶς τοῦ ἀργυρίου, ἣν ἐδανείσατο παρὰ τοῦ πατρὸς, πέμψας τὸν ἀκόλουθον τὸν αὑτοῦ Αἰσχρίωνα, τῆς νυκτὸς, ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ἠρόμην αὐτὸν πρὸς τῷ διαιτητῇ, εἰ ἔτι δοῦλος εἴη ὁ Αἰσχρίων αὐτῷ, καὶ ἠξίουν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ δέρματι τὸν ἔλεγχον διδόναι· ἀποκριναμένου δέ μοι τούτου, ὅτι ἐλεύθερος εἴη, τῆς μὲν ἐξαιτήσεως ἐπέσχον. μαρτυρίαν δ᾽ αὐτὸν ἠξίουν ἐμβαλέσθαι Αἰσχρίωνος ὡς ἐλευθέρου ὄντος. ὁ δὲ, οὔτε μαρτυρίαν παρέσχετο, οὔθ᾽ ὡς δοῦλον τὸν Αἰσχρίωνα παραδοὺς, ἐκ τοῦ σώματος τὸν ἔλεγχον ἠξίου γενέσθαι· φοβούμενος, ἂν μὲν μαρτυρίαν παράσχηται, ὡς ἐλευθέρου ὄντος, μὴ ἐπισκηψάμενος ἐγὼ αὐτῷ τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ ἐξελέγξας τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότα Αἰσχρίωνα, ἐπὶ τὸν δὲ τῶν κακοτεχνιῶν ἔλθοιμι κατὰ τὸν νόμον. εἰ δ᾽ αὖ βασανίζειν

C παραδοίη, μὴ τὰς ἀληθείας κατείποι ὁ Αἰσχρίων. καίτοι καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ τῶν ἄλλων λημμάτων τοῦ ἀργυρίου μάρτυρας μὴ εἶχε παρασχέσθαι, τοῦτό γ᾽ ἐξελέγξαι ἐκ τοῦ Αἰσχρίωνος, ὡς οὐκ ἐλήφθησαν αἱ φιάλαι. οὐδ᾽ ἡ μνᾶ τοῦ ἀργυρίου, οὐδ᾽ ἐπέμφθη ὁ Αἰσχρίων ὑπὸ τούτου ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμόν· καὶ τεκμηρίῳ τούτῳ καταχρήσασθαι πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἐγὼ καὶ τἄλλα ψεύδομαι περὶ ὧν ἐγκαλῶ αὐτῷ· ὅπου γε, ὃν φημὶ λαβεῖν, οἰκέτην ὄντα τούτου, τὰς φιάλας, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου, οὗτος βασανιζόμενος οὐ φαίνεται λαβών. εἰ τοίνυν τοῦτο ἰσχυρὸν ἦν ἂν τούτῳ πρὸς ὑμᾶς τεκμήριον, ὅτι ἐξεδίδου τὸν Αἰσχρίωνα, ὃν πεμφθῆναί φημι ὑπὸ τούτου καὶ λαβεῖν τὰς φιάλας παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου δανείσασθαι. κἀμοὶ γενέσθω τεκμήριον πρὸς ὑμᾶς, ὅτι συνειδώς με ἀληθῆ ἐγκαλοῦντα, οὐ τολμᾷ τὸν Αἰσχρίωνα παραδοῦναι. ἀπολογίαν τοίνυν ποιήσεται, ὅτι ἐν τοῖς γράμμασι τοῖς τραπεζιτικοῖς ἐπ᾽ Ἀλκισθένους ἄρχοντος ἦν γεγραμμένος, τό, τε ναῦλον τῶν ξύλων εἰληφὼς, καὶ τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν, ὧν ἀπέτισε Τιμοσθένει ὑπὲρ τούτου ὁ πατήρ· καὶ ὅτι αὐτὸς ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ οὐκ ἀπεδήμει. ἀλλὰ παρὰ βασιλεῖ ἦν. περὶ δὴ τούτου σαφῶς ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι, ἵν᾽ ἀκριβῶς εἰδῆτε, ὃν τρόπον ἔχει τὰ γράμματα τὰ ἀπὸ τῆς τραπέζης. οὗτος μὲν γὰρ ἐν μὲν τῷ Θαργηλιῶνι μηνὶ ἐπ᾽ Ἀστείου ἄρχοντος μέλλων ἀνάγεσθαι ὡς βασιλέα, συνίστησι τὸν Φιλώνδαν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ· τῷ δ᾽ ὑστέρῳ ἐνιαυτῷ ἐπὶ Ἀλκισθένους ἄρχοντος, ἀφικνεῖται ὁ Φιλώνδας, ἄγων τὰ ξύλα ἐκ Μακεδονίας,

κεδονίας, καὶ ἔλαβε τῶν ξύλων τὸ ναῦλον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ A ἐμοῦ, ἀποδημοῦντος τούτου παρὰ βασιλεῖ. ἐγράψαντο οὖν ὅτε ἐδίδοσαν τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης ὀφείλοντα τοῦτον, οὐχ ὅτε συνέστησε τὸν φιλώνδαν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐπιδημῶν. ὅτε μὲν γὰρ συνέστησεν, οὐδέπω τὰ ξύλα ἧκεν, ἀλλ᾽ ἔμελλεν ἐπ᾽ αὐτὰ ὁ φιλώνδας τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. ὅτι δ᾽ ἧκε τὰ ξύλα ἄγων, οὗτος μὲν ἀπεδήμει· ὁ δὲ φιλώνδας ἔλαβε τὸ ναῦλον τῶν ξύλων, καθάπερ οὗτος ἐκέλευσε, καὶ ἀνεκομίσθη εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐν πειραιεῖ τὴν τούτου τὰ ξύλα. ὅτι δὲ οὐκ εὔπορος οὗτος ἐξέπλει ἐνθένδε, ἴστε μὲν καὶ αὐτοὶ, ὅσοις αὐτοῦ ἡ οὐσία ἀφωρισμένη ἦν, οἷς νῦν ἀποστερεῖ. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι καὶ ἄλλο ἐνέχυρον ὤφειλέ τισι τῶν πολιτῶν οὐκ ἔχων ὑποθεῖναι τὰ ἄξια, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Περὶ δὲ τῶν φιαλῶν, ἃς ᾐτήσατο μὲν ἐν τῷ μαιμακτηριῶνι μηνὶ αἰσχρίων ὁ ἀκόλουθος τούτου ἐπ᾽ ἀστείου ἄρχοντος ἐπιδημοῦντος τούτου, ὅτε ὑπεδέξατο ἀλκέτην καὶ ἰάσονα· E γεγραμμένου δὲ τὴν τιμὴν ὀφείλοντος τούτου ἐπ᾽ ἀλκισθένους ἄρχοντος, τέως μὲν ᾤετο αὐτὸν ἀποίσειν τὰς φιάλας ἃς ᾐτήσατο ὁ πατήρ. ἐπειδὴ δ᾽ οὗτος μὲν ἀπῆλθε, τὰς δὲ φιάλας οὐκ ἀπενηνόχει, οὐδ᾽ ἦσαν αἱ φιάλαι τῷ τιμοσθένους κείμεναι παρὰ τῷ φορμίωνι, ἥκων δ᾽ ἀπῄτει τὰς φιάλας· τότε μὲν ἀπέτισε τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν τῷ τιμοσθένει· ἐγράψατο δ᾽ ὁ πατὴρ αὐτῷ τοῦτον ὀφείλοντα πρὸς τὸ ἄλλο χρέος. ὡς ἂν ταύτῃ τῇ ἀπολογίᾳ καταχρῆται, ὅτι οὐκ ἐπεδήμει ἐν τοῖς χρόνοις, ἐν οἷς γέγραπται τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν ὀφείλων. ὑποβάλλετε αὐτῷ, ὅτι ἔλαβες μὲν ἐπιδημῶν. ἐπειδὴ δ᾽ οὐκ ἀπέφερες, ἀπεδήμεις γὰρ, οὐκ ἦσαν δ᾽ αἱ φιάλαι ἃς ὁ θέμενος ἀπῄτει, ἐγράφης τὴν τιμὴν αὐτῶν ὀφείλων, ἣ ἀπετίσθη τῶν φιαλῶν. ἀλλὰ νὴ δία φήσει ἴσως, ἔδει τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἀπαιτεῖν αὐτὸν τὰς φιάλας; ἀλλ᾽ ἑώρα σὲ ὡς ἠπόρου· καὶ περὶ μὲν τοῦ ἄλλου χρέους σοι ἐπίστευε, καὶ ἡγεῖτο, ἐπειδὰν ἔλθῃς, ἀπολήψεσθαι παρὰ σοῦ εὐπορήσαντος, περὶ δὲ τῶν φιαλῶν σοι ἀπιστήσειν ἔμελλε; καὶ ὑπέ- C σχετο μὲν δεομένου σου τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρακαθέξειν, ὅτε ἀνῄγου ὡς βασιλέα· ἕνεκα δὲ τῶν φιαλῶν, δυοῖν οὐσῶν, ἀπιστήσειν σοι ἔμελλε; καὶ τὸ μὲν ἄλλο χρέος σε οὐκ ἀπῄτει ἀποροῦμενον ὁρῶν, τὰς δὲ φιάλας ἔμελλε; βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, καὶ περὶ τῆς προκλήσεως τοῦ ὅρκου εἰπεῖν, ἣν ἐγώ τε τοῦτον προεκαλεσάμην, καὶ οὗτος ἐμέ. ἐμβαλλομένου γάρ μου ὅρκον εἰς τὸν ἐχῖνον, ἠξίου καὶ αὐτὸς οὗτος ὀμόσας ἀπηλλάχθαι. ἐγὼ δ᾽ εἰ μὲν μὴ περιφανῶς αὐτὸν ᾔδει πολλοὺς καὶ μεγάλους ὅρκους ἐπιωρκηκότα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις, ἔδωκα ἂν αὐτῷ τόνδε τὸν ὅρκον. νῦν δέ μοι δοκεῖ μαρτύρων μὲν ὄντων ἐμοὶ, ὡς ἔλαβον τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, οἷς οὗτος ἐκέλευσε δοῦναι, περιφανῶν δὲ τεκμηρίων· δεινὸν εἶναι τὸν ὅρκον δοῦναι τούτῳ· ὃς οὐχ ὅπως εὐορκήσῃ, πρόνοιαν ποιήσεται, ἀλλ᾽ οὐδὲ τῶν ἱερῶν αὐτῶν, ἕνεκα τοῦ πλεονεκτήματος, ἀπέχηται. τὰ μὲν οὖν καθ᾽ ἕκαστα, πόλλ᾽ ἂν εἴη λέγειν, ὧν ἐπιώρκηκεν οὕτος ῥᾳδίως. οἷς δὲ περιφανέσι, καὶ ὑμεῖς αὐτῷ πάντες συνίστε, ὅρκοις ἐπιωρκηκότι, τούτοις ἀναμνήσω ὑμᾶς. ἴστε γὰρ τοῦτον ἐν τῷ δήμῳ ὀμόσαντα, καὶ ἐπαρασάμενον αὐτῷ ἐξώλειαν, εἰ μὴ γράψαιτο ἰφικράτην ξενίας, καὶ καθιερώσαντα τὴν οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ. ὀμόσας δὲ ταῦτα καὶ ὑποσχόμενος ἐν τῷ δήμῳ, οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, ἕνεκα τοῦ συμφέροντος αὐτῷ, ἔδωκε τῷ υἱεῖ τῷ ἐκείνου τὴν θυγατέρα. ὅς οὖν οὐδ᾽ ὑμᾶς ᾐσχύνθη ἐξαπατῆσαι, ὑποσχόμενος, νόμων ὄντων, ἐάν τις τὸν δῆμον ὑποσχόμενος ἐξαπατήσῃ, εἰσαγγελίαν εἶναι περὶ αὐτοῦ, οὔτε τοὺς θεοὺς ὀμόσας, καὶ ἐπαρασάμενος αὐτῷ,

A à patre meo, iſto apud Regem abſente. Cùm igitur à menſa pecuniã darent, iſtum debitorem inſcripſerunt non cùm præſens adhuc patri meo Philondam commendaſſet. Quando enim commendarat, ligna nondum aderant: ſed propterea Philondas iter ſuſcepturus erat. Qui cùm aduectis lignis rediret: iſte peregrè abfuit. Philondas autem accepit naulum lignorum, quemadmodum iſte iuſſerat, & in iſtius ædes in Piræeo ligna vecta ſunt. Iſtum autem non pecunioſum hinc profectum eſſe, & vos ipſi quibus eius opes oppigneratæ fuerunt, ſcitis, quos nunc defraudat. Vt autem cognoſcatis, eum etiã ſine pignoribus debuiſſe quibuſdam ciuibus, cùm nihil haberet oppignerandum, quod alicuius momenti eſſet: lege mihi teſtimonium.

TESTIMONIVM.

De phialis autem, quas Septembri menſe, Aeſchrió pediſſequus iſtius, & Aſtio prætore petiit, cùm iſte E domi eſſet, & hoſpitio Alcetam & Iaſonem excepiſſet: iſti vt debitori precium inſcriptum eſt, Alciſthene prętore, ea de cauſa, quòd interea relaturum eum quas petierat, putauit pater. Poſtquam autem iſte diſceſſerat, phialis nõ relatis, neque phialæ Timoſthenis apud Phormionem ſitæ erant, atque is adueniẽs eas repetebat: tum & precium phialarum Timoſtheni perſoluit, & debitorem iſtum ad reliquum æs aliẽnum inſcripſit. Quare ſi hac defenſione abutetur, ſe non fuiſſe domi temporibus illis, cùm ſibi precium phialarum expenſum latum ſit, ſic ei reſpondete: Accepiſti eas, cùm adeſſes. Poſtquam verò non referebas (peregrè enim aberas) phialæ autem quas creditor repetebat, non aderant: inſcriptus es eius precij debitor, quod pro phialis eſt ſolutum. At hercule, fortaſſe dicat, debuiſſe patrem à ſe repetere phialas? Sed te videbat inopiã premi: & cùm de cætero ære alieno fidem tibi haberet, & putaret ſe id à te reuerſo & locupletato, recepturum, de phialis tibi diffiſus eſſet ſcilicet? quum precans te, cum ad Regẽ proficiſcereris, ſe naulum lignorum ſoluturum polliceretur: de phialis duabus, fidem tibi non habuiſſet? cùm reliquum debitum à te non repoſceret, reſpectu inopiæ tuæ, phialas repopoſciſſet? Iam verò vobis etiam delato iureiurando dicam: quod & iſti & ego pollicitus ſum, & iſte mihi. Me enim iuſiurandum in echinum conijciente: poſtulabat & ipſe dato iureiurando ſe liberari. Ego verò niſi certò ſciſſem, eum & ciuitatibus & hominibus priuatis, & ſæpe & magnis in rebus datam fefelliſſe fidem: detuliſſem ei ſanè id iuſiurandum. Nunc, cùm teſtes mihi ſint, accepiſſe argentum à menſa eos, quibus iſte id dari iuſſerat, prætereáque illuſtria argumenta: non committẽdum videbatur, vt ei iuſiurandum deferrem, qui iuriſiurandi religione qui moueretur, quũ nec ab aris ipſis præ auaricia manus abſtinuerit? Ac multa ſingulatim referri poſſent, quib. in rebus temerè peierarit. Quæ verò eius periuria & euidentiſſima, & vobis etiam non ignota ſunt, ea vobis in memoriam redigã. Meminiſtis iſtũ pro cõcione iuraſſe, & imprecatũ ſibi internecionẽ, niſi Iphicratem peregrinitatis accuſaret: & ſuas facultates cõſecraſſe. Quæ cũ iuraſſet, & pro cõcione promiſiſſet, nõ lõgo tẽpore pòſt, priuatæ vtilitatis cauſa ſuam filiam illius filio deſpõdit. Qui igitur neq; vos veritus eſt pollicitando decipere, cũ leges eũ qui id fecerit, publicè capitis accuſari iubeant: neq; deos immortales, quorũ inuocato numine diris caput ſuũ deuouit quo min' peieraret,

Prouocationes, & perfidiæ Timothei criminatio

reformidauit: eum me noluisse deferre iusiurandum, éstne vitio vertendum? Neque etiam diu est, cùm rursus pro concione iurauit, sibi non satis esse facultatum ad sustentationem senectutis, cùm tantas opes possideat. Adò inexplebili & sordido est ingenio. Ego verò è vobis quærere velim, nunquid irascamini mensariis, qui conturbant? Si igitur illis iure irascimini, vt qui vos iniuria afficiāt: nónne æquum est, vt iis qui vos nihil lædunt, opitulemini? Atqui propter tales homines mensæ conturbantur, qui quum in egestate mutuentur, & propter autoritatē fidem haberi sibi postulent: locupletati non reddūt, sed fraudant. Quarum igitur rerum testes vobis producere potui, ij mihi testimonium dixerunt. Præterea etiam argumentis vobis ostendi, Timotheum debere patri meo. Vos igitur oro, vt me iuuetis ad ea redigenda, quæ pater mihi reliquit.

ARGVMENTVM ORATIONIS

Aduersus Polyclem, de sumptibus, finito naualis præfecturæ tempore, factis.

APollodorus Pasionis filius, cum in præfectura nauali præfinitum tempus strenuè præclaréque se gessisset: in eadem alio non paruo tempore perstitit, successore Polycle non statim ad nauem profecto. Qui postquā venerat, cùm nauem non statim suscepisset, sed simulasset, se collegam suum naualem expectare, atque interim Apollodorus naui præfuisset: sumptus eo tempore à se factos à Polycle postulat.

DEMOSTHENIS ADVERSVS POLYCLEM ORATIO, de sumptibus finito naualis præfecturæ tempore factis, Hieronymo Vvolfio interprete.

Attentio à re, & docilitas.

TAlium controuersiarum, Iudices, eos etiam qui controuersiam cognituri sunt, vel in primis rationem habere decet. Neque enim, mea & Polyclis priuata duntaxat hæc causa est, sed & communis ciuitatis. Quarum enim rerum vt priuatæ sūt actiones, sic damna publica: eas nónne conuenit auditas à vobis rectè diiudicari? Nā si propter dissensionem de quopiam alio contractu, Polyclem in vestrum iudicium adduxissem: mea res & Polyclis ageretur. Nunc de nauali successione verba fiunt, & sumptibus, spacio quinque mensium, & sex dierum, finito præfecturæ tempore, factis: & de legibus, vtrum eæ ratæ sint nécne? Necessarium autem mihi esse videtur, ab initio rem omnem apud vos exponere. Quare per deos vos oro, Iudices, ne me putetis nugas agere, si prolixius narrauero sumptus, & acta, quàm & tempestiuè singula, & reipub. vtiliter administrata sint. Quòd si quis mentiri me potest ostendere, surgat, atque in mea aqua coarguat, quicquid me falsò apud vos dicere putarit. Sin vera erunt, & nemo mihi, nisi iste contradicet: rem iustam peto à vobis omnibus quicunque militastis, atque illic affuistis: tum vt ipsi recordemini, tum vt vestris assessoribus narretis studium meum: & ea quæ reipublicæ illis temporibus acciderunt, & rerum difficultates: quò inde cognoscatis, qualis ego sim in iussis vestris exequēdis. Qui autem domi mansistis, tacitè me vt audiatis, apud

A ἔδεισεν οὓς ἐπιώρκησε. πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ἐμὲ τούτῳ μὴ ἐθέλειν ὅρκον δοῦναι; οὐ πώ τοίνυν πολὺς χρόνος ἐστὶν, ἐξ ὅτου ἐν τῷ δήμῳ πάλιν διωμόσατο, μὴ εἶναι αὐτῷ ἐφόδια τῷ γήρᾳ ἱκανὰ, τοσαύτην οὐσίαν κεκτημένος· οὕτως ἄπληστος καὶ αἰσχροκερδὴς ὁ τρόπος αὐτοῦ ἐστίν. ἡδέως δ' ἂν ἔγωγε πυθοίμην ὑμῶν, εἰ ὀργίζεσθε τοῖς ἀνασκευασμένοις τῶν τραπεζιτῶν; εἰ γὰρ ἐκείνοις ὀργίζοισθε δικαίως, ὅτι ἀδικοῦσιν ὑμᾶς· πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ὑμᾶς βοηθεῖν τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσι; καὶ μὴν διὰ τούτους τοὺς ἄνδρας αἱ τράπεζαι ἀνασκευάζονται, ὅταν ἀπορούμενοι μὲν δανείζωνται, καὶ οἴωνται δεῖν διὰ τὴν δόξαν πιστεύεσθαι. εὐπορήσαντες δὲ, μὴ ἀποδιδῶσιν, ἀλλ' ἀποστερῶσιν. ὅσων μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἠδυνάμην ὑμῖν μάρτυρας παρασχέσθαι, μεμαρτυρήκασί μοι. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων δεδήλωκα ὑμῖν, ὡς ὀφείλει Τιμόθεος τἀργύριον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ. δέομαι οὖν ὑμῶν συμπρᾶξαί μοι τοὺς ὀφείλοντας, ἅ μοι ὁ πατὴρ κατέλιπεν.

B

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ περὶ τοῦ ἐπιτριηραρχήματος λόγου.

Ἀπολλόδωρος ὁ Πασίωνος, τριηραρχήσας φιλοτίμως τὸν ὡρισμένον χρόνον, ἐπετριηράρχησεν ἕτερον οὐκ ὀλίγον, τοῦ διαδόχου τοῦ Πολυκλέους μὴ ἐλθόντος παραχρῆμα ἐπὶ τὴν ναῦν.* τούτου δὲ ἐπελθόντος, οὐ παραλαβόντος εὐθέως, ἀλλὰ σκηψαμένου περιμένειν τὸν συντριήραρχον.* τοσούτου δὲ χρόνου ἐπιτριηραρχοῦντος, ἀξιοῖ κομίσασθαι τὸ ἀνάλωμα παρὰ Πολυκλέους Ἀπολλόδωρος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ ΠΕΡΙ τοῦ ἐπιτριηραρχήματος λόγος.

C ΤΟῖς τοιούτοις τῶν ἀγώνων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τοῖς διαγνωσομένοις, προσήκει μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν. οὐ γὰρ ἐμὸς καὶ Πολυκλέους ἴδιός ἐστιν ὁ ἀγὼν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κοινός. ὧν γὰρ τὰ μὲν ἐγκλήματα ἴδιά ἐστιν, αἱ δὲ βλάβαι κοιναί· πῶς οὐχ ὑπὲρ τούτων εἰκός ἐστιν ἀκούσαντας ὑμᾶς ὀρθῶς διαγνῶναι; εἰ μὲν γὰρ περὶ ἄλλου τινὸς συμβολαίου ἐγὼ διαφερόμενος πρὸς Πολυκλέα εἰσῄειν εἰς ὑμᾶς, ἐμὸς ἂν ἦν καὶ Πολυκλέους ὁ ἀγών. νῦν δὲ, περὶ διαδοχῆς νεώς ἐστιν ὁ λόγος, καὶ ἐπιτριηραρχήματος πέντε μηνῶν καὶ ἓξ ἡμερῶν ἀνηλωμένου· καὶ περὶ τῶν νόμων, πότερα κύριοι εἰσὶν, ἢ οὔ; ἀναγκαῖον δή μοι δοκεῖ εἶναι, ἅπαντα ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ πρὸς θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δέομαι ὑμῶν, μή με ἡγήσησθε ἀδολεσχεῖν, ἐὰν διὰ μακροτέρων διηγῶμαι τά τε ἀναλώματα καὶ τὰς πράξεις, ὡς ἐν καιρῷ τε ἕκαστα καὶ χρήσιμα τῇ πόλει ἐδιακονήθησαν. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει με ἐπιδεῖξαι ὡς ψεύδομαι· ἀναστὰς ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι ἐξελεγξάτω, ὅ,τι ἂν μὴ φῇ με ἀληθὲς λέγειν πρὸς ὑμᾶς. εἰ δ' ἔστιν ἀληθῆ, καὶ μηδεὶς ἄν μοι ἀντείποι ἄλλος ἢ οὗτος, δέομαι ὑμῶν ἁπάντων δικαίαν δέησιν· ὅσοι μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐστὲ, καὶ παρῆτε ἐκεῖ, αὐτοί τε ἀναμνήσθητε, καὶ τοῖς παρακαθημένοις φράζετε τὴν τ' ἐμὴν προθυμίαν, καὶ τὰ συμβάντα ἐν τῷ τότε καιρῷ τῇ πόλει πράγματα, καὶ τὰς ἀπορίας· ἵνα ἐκ τούτων εἰδῆτε, ὁποῖός τίς εἰμι περὶ ἃ ἂν προστάξητε ὑμεῖς. ὅσοι δὲ αὐτοῦ ἐπεδημεῖτε, σιγῇ μου ἀκοῦσαι διηγουμένου ἅπαντα πρὸς

ὑμᾶς